

Underændringsforslag nr. 4
forkastedes med 83 stemmer mod 17; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 3 og 5
vedtoges uden afstemning.

§ 1, således ændret, § 2, ændringsforslag nr. 6 og § 3, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1957-58.

(Første behandling findes i tidenden sp. 3148, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 357).

Der var stillet ændringsforslag under A. og B. i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af *Alfred Jensen, Ragnhild Andersen og Aksel Larsen:*

1) Efter § 1 indsættes som ny paragraf:
„§ 00.

Ved skatteansættelsen for skatteåret 1957-58 af personer med en skattepligtig indkomst på 15 000 kr. og derunder skal der i selve skatteansættelsen gives et nedslag på 1 000 kr. Er indkomsten over 15 000 kr., men under 19 000 kr., gives der et nedslag på en fjerdedel af forskellen mellem den skattepligtige indkomst og 19 000 kr.“

Til § 36.

2) I stk. 1 tilføjes som nyt punktum:
„For arbejdsløshed ud over 30 dage vil der altid være at eftergive et beløb svarende til skatten for ledighedsperioden.“

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 5-7 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om børnetilskud.

(Første behandling findes i tidenden sp. 3148, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 357).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om lempelse af beskatningen af merindtægt for skatteåret 1958-59.

(Første behandling findes i tidenden sp. 3149, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 357).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om beskatningen af renteforsikringer m. v. og pristalsreguleret alderdomsopsparing.

(Første behandling findes i tidenden sp. 3149, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 357).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Det uden for betænkningen til lovforslaget om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1957-58 stillede ændringsforslag kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, befragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Udvalgets ordfører (Hans Knudsen): Af de fire lovforslag, udvalget har haft til behandling, indstilles det ene, nemlig forslag til lov om lempelse af beskatningen af merindtægt for skatteåret 1958-59, til ved-

[Hans Knudsen.]

tagelse uforandret, hvorimod der foreligger ændringsforslag til de tre øvrige lovforslag. De ændringsforslag, der er stillet af udvalget og af den højtærede finansminister, skal jeg på udvalgets vegne nærmere redegøre for.

Hvad for det første forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1957-58 angår, drejer den væsentligste af de foreslåede ændringer — et ændringsforslag, der er stillet af udvalget og tiltrådt af den højtærede finansminister — sig om en deling af lovforslaget i to lovforslag. Delingen foretages på den måde, at afsnittet om sparebeviserne, det oprindelige lovforslags afsnit V og VI, §§ 40-52, kommer til at udgøre et særskilt lovforslag, hvis behandling udvalget endnu ikke har tilendebragt. For dette lovforslags vedkommende vil udvalgsarbejdet blive fortsat. Den øvrige del af det oprindelige lovforslag, §§ 1-39 samt §§ 51 og 52, har udvalget færdigbehandlet og herunder tiltrådt et af den højtærede finansminister stillet ændringsforslag, som jeg senere skal sige et par ord om.

Må jeg om delingen af lovforslaget i to lovforslag som udvalgets ordfører nøjes med at henvise til de udtalelser, der i betænkningen er fremsat af tre mindretal som forskellige begrundelser for, at afsnittet om sparebeviserne ikke indstilles til gennemførelse nu. Jeg går ud fra, at mindretallenes ordførere hver for sig vil redegøre nærmere for deres standpunkter. Selv vil jeg lidt senere på mit partis vegne gøre nogle bemærkninger om min og mit partis stilling, men som udvalgets ordfører vil jeg blot sige, at med de begrundelser, de forskellige mindretal har anført i betænkningen, indstiller hele udvalget, at lovforslaget deles, og at arbejdet med afsnittet om sparebeviserne føres videre i udvalget.

Til det, der så er tilbage af lovforslaget om udskrivning af indkomst- og formueskat til staten, har den højtærede finansminister stillet et ændringsforslag, der er tiltrådt af hele udvalget. Dette ændringsforslag går ud på, at indkomstbeskatningen af ikke-forsørgere føres tilbage til den skala, der gælder for indeværende skatteår. Ministeren havde foreslået, at der i skalaen for indkomstbeskatningen skete nogle mindre

lempelser for alle skattepligtige indkomster op til 6 000 kr. Under udvalgsarbejdet blev det oplyst, at af de 8 mill. kr., som disse lempelser i alt ville andrage, ville forsørgere få en lettelse på ca. 2 mill. kr., medens det for ikke-forsørgere ville dreje sig om en samlet lettelse på ca. 6 mil. kr. Det var sådan set ikke noget ønske om, at ikke-forsørgerne skulle have større lettelse end forsørgerne, men tekniske vanskeligheder ved skalaens opbygning, der bevirkede, både at den samlede lettelse blev så meget større for ikke-forsørgere end for forsørgere, og at der på enkelte trin i skalaen blev større lettelser for dem end for forsørgerne. Efter nogle forsøg i udvalget på at finde frem til en ændring af skalaen for ikke-forsørgere er man blevet enig om at afstå fra at bibeholde den foreslåede lettelse for ikke-forsørgere, medens der samtidig fra alle sider er givet tilslutning til den foreslåede lettelse for forsørgere med indtil 6 000 kr. i skattepligtig indtægt. Jeg kan derfor på hele udvalgets vegne indstille ændringsforslaget vedrørende indkomstskatteskalaen for ikke-forsørgere til vedtagelse. Må jeg med det samme anbefale, at man stemmer imod det af det kommunistiske parti uden for betænkningen stillede ændringsforslag til samme lovforslag.

Til lovforslaget om beskatningen af renteforsikringer m. v. og pristicalreguleret aldersopsparing er der kun et enkelt ændringsforslag, stillet af finansministeren, og det går ud på en nedsættelse af beskatningsprocenten af de i § 6 omtalte udbetalinger fra forsikringselskaber eller pengeinstitutter til dødsboer eller personer, som hensat i uskiftet bo, fra de foreslåede 30 pct. til 25 pct. Man har i udvalget specielt drøftet lovforslagets § 6, stk. 3, hvorefter sådanne skattebeløb ikke kan fradrages ved opgørelse af den skattepligtige indkomst. Hvis skattefradragetsretten skulle bevares, kunne man ikke nøjes med 25 eller 30 pct., men måtte for at opnå den samme beskatning regne med procenter omkring marginalbeskatningsprocenterne, og det vil i hvert fald sige procenter i nærheden af 50. De 30 pct. uden skattefradragetsret ville svare til det, man kalder den normale beskatningsprocent, men for også at tage hensyn til den fordel, skattevæsenet faktisk får af denne særlige beskatningsregel, er

[Hans Knudsen.]

man i udvalget enedes om at ændre de 30 pct. til 25 pct.

Angående lovforslaget om børnetilskuddene foreslår den højtærede finansminister, også med tilslutning af hele udvalget, at § 2, stk. 2, udgår. Der er i udvalget opnået enighed om, således som den højtærede minister har foreslået i sit lovforslag, at ændre beregningsgrundlaget fra den skattepligtige indkomst til skalainkomsten, ligesom der også er tilslutning til, at de af de 16—18-årige, der sambeskattes med forældrene, også får tilskuddene. Men § 2, stk. 2, må vi desværre lade udgå; jeg siger desværre, for det er vist rigtigt, at man i udvalget ikke havde noget principielt at indvende mod, at de ca. 8 mill. kr., som kvindelige forsørgere tidligere har fået i særlig ydelse — en ydelse, der blev givet sammen med den særlige ydelse til alders- og invaliderentemodtagere — var blevet fordelt til disse forsørgere i forhold til deres børneantal, altså over børnetilskuddene. Det viste sig imidlertid, at fordelingsgrundlaget her ved ville blive stærkere forrykket, hvis man kan sige det sådan, end man egentlig havde tænkt sig. Den ny fordelingsmåde ville ikke alene være til fordel for dem med de mange børn, hvad der ikke er noget at sige til, men den ville samtidig virke til ugunst for enlige forsørgere med meget lave indkomster, og efter at vi i udvalget har set nogle eksempler herpå, er udvalget enigt med den højtærede finansminister i så alligevel at foretrække den hidtidige fordeling. Den højtærede finansminister bebudede i udvalget, at regeringen ville fremsætte et lovforslag, hvorefter der efter samme regler som hidtil gives enlige mødre en særlig ydelse på 180 kr. om året, og dette lovforslag har den højtærede socialminister jo allerede i dag fremsat her i tinget.

Jeg har hermed redegjort for udvalgets stilling til de i betænkningen stillede ændringsforslag.

Jeg vil derefter gerne som mit partis ordfører fremsætte et par bemærkninger vedrørende ændringsforslaget om sparebeviserne. Som det fremgår af den udtalelse, de socialdemokratiske medlemmer af udvalget har fremsat i betænkningen, har der ikke i udvalget kunnet opnås tilslutning til gennemførelse af afsnittet om sparebevi-

serne på nuværende tidspunkt og ikke på det foreslåede grundlag. Mit partis stilling til dette problem er ikke blevet ændret under udvalgsforhandlingerne. Vi er fortsat af den overbevisning, at ved bevarelse af de ekstraordinære afgifter på manufakturvarer, som ingen af de udvalgsberettigede partier har foreslået afviklet på nuværende tidspunkt, har det folketing, der har fastlagt arbejdsoverenskomsten for to år, også en moralsk forpligtelse til ikke midt i denne periode at undlade at give dækning for disse afgifter, enten ved en fortsættelse af ordningen med sparebeviserne eller ved en lignende ordning. Jeg sagde ved første behandling, at mit parti gerne ville være med til at undersøge andre muligheder og udveje end netop sparebeviserne, og det er vi fortsat villige til, hvis sådanne muligheder kan findes under det fortsatte udvalgsarbejde.

Under udvalgsarbejdet har såvel venstres som de konservatives udvalgsmedlemmer holdt fast ved det ønske, som blev fremsat her ved første behandling, nemlig at afgifterne skulle holdes uden for pristallet. Jeg har dog bemærket, at ingen af disse partier har stillet konkret forslag om at klare problemet på denne måde, der for alle tjenestemænd, for alle overenskomstlønnede og andre pristalsregulerede er den dårligst tænkelige. Jeg er fortsat af den opfattelse, at en sådan løsning anstændigvis ikke kan praktiseres.

Når vi i socialdemokratiet er gået med til at lade spørgsmålet stå hen til nærmere forhandling, er det dels på grund af, at der ikke i udvalget og vel heller ikke her i folketinget kan opnås enighed om at gennemføre forslaget i øjeblikket, dels fordi det under udvalgsarbejdet er blevet oplyst, at aprilpristallet ikke vil blive påvirket af, at ordningen med sparebeviserne udløber 1. april; det er først julipristallet, der påvirkes, og det giver os mulighed for at fortsætte arbejdet med dette problem i udvalget.

Jeg kan derfor på mit partis vegne give tilslutning til det herom foreliggende ændringsforslag. Kun ønsker jeg at fremhæve, at vi fra socialdemokratiets side ikke vil være med til et sådant indgreb i pristalsberegningen, som venstre og de konservative har givet anvisning på, men vil til-

[Hans Knudsen.]

stræbe en ordening, hvorefter vi kan undgå den stigning i pristallet, som ellers vil komme til 1. juli. Kan dette opnås på anden måde end ved sparebeviserne, skal vi stadig væk være villige til at medvirke dertil.

Med disse bemærkninger skal jeg også på mit partis vegne anbefale samtlige de i betænkningen stillede ændringsforslag til vedtagelse og anbefale, at man stemmer imod de uden for betænkningen stillede ændringsforslag.

Alfred Jensen: Da lovforslagene var til første behandling, gjorde jeg på min gruppes vegne indvendinger imod den affattelse, skatteskalaen havde fået. Disse indvendinger har jeg gjort ud fra den almindelige indstilling, vi har til den politik, der føres her i landet, og som bl. a. går ud på, at man overbudgetterer statsfinanserne det ene år efter det andet.

Jeg må jo konstatere, at man i udvalget ikke har taget særligt hensyn til de synspunkter, jeg har gjort gældende. Resultatet er faktisk blevet en forværring af skalaen, idet de lempelser, der var tiltænkt ikkeforsørgere, er blevet afskaffet, hvorved staten får 6 mill. kr. ekstra. Min gruppe kan ikke godkende den affattelse, skalaen har fået, og vil derfor ligesom i fjor stemme imod § 1.

Vi havde håbet, at man havde været mere lydhør over for de ønsker, der blev fremsat; men det ser ud til, at der skal råbes højt, for at man skal forstå det, og det ser ud til, at de udtalelser, som ærede medlemmer fremsætter om skattelettelse, ikke er så særlig alvorligt ment, al den stund man ikke gør noget for at få skattelettelserne ført igennem, når lovforslagene behandles her. Det forekommer os, at der her havde været en ganske god anledning til at give lettelse i beskatningen til den del af befolkningen, der har vanskeligt ved at klare dagen og vejen og dermed også skattebetalingen. Vi har den opfattelse, at man burde have lempet de nederste satser i skatteskalaen. Vi mener, at hvis der skal være overskud på statsfinanserne, skal i hvert fald de små indkomster ikke bære uforholdsmæssig store byrder; det må være de større indtægter, der kommer til at bære hovedbyrden.

Vi har for at tilkendegive, at vi ønsker sådanne lettelse, stillet ændringsforslag om, at der efter § 1 indføres en ny paragraf om, at alle skattepligtige indtægter på 15 000 kr. og derunder får et nedslag i skatteansættelsen på 1 000 kr. Det vil for almindelige arbejderindtægter betyde en lettelse i beskatningen på op imod 300 kr. Det er klart, at de, der ligger længst nede på indtægtsskalaen, ikke får den store lettelse, men de, der ligger i toppen, får altså en lettelse på omkring 300 kr.

Vi foreslår videre, at der sker en aftrapning, således at der ydes et nedslag i den skattepligtige indkomst på en fjerdedel af forskellen mellem 19 000 kr. og den skattepligtige indkomst. Jeg har tidligere stillet det samme forslag, og jeg mener, det burde behandles på en sådan måde, at der virkelig var mulighed for at få det gennemført. Det vil betyde en hårdt tiltrængt lettelse i beskatningen for en meget stor del af befolkningen. Man må jo tage i betragtning, at adskillige af de skatteydere, det her drejer sig om, i det kommende år vil komme til at betale mere i skat, ikke alene i kroner og øre, men de vil som følge af progressionen også komme til at betale relativt mere, end de har gjort før; det finder vi ganske urimeligt. Jeg anbefaler, at man stemmer for dette ændringsforslag.

Vi har endvidere foreslået, at der gøres en tilføjelse til § 36, stk. 1, gående ud på, at de arbejdsløse skal fritages for at betale skat i ledighedsperioden. Vi stiller på ny dette forslag, som vi har stillet ved tidligere lejligheder, fordi det er et spørgsmål, der må og skal løses. Vi er klar over, at hvis ikke man stadig væk stiller forslag på dette punkt her i tinget, hvis dette spørgsmål ikke stadig væk diskuteres, vil det få en andenrangs placering i debatterne, og det er de arbejdsløse ikke tjent med. Derfor har vi stillet forslaget ved denne lejlighed, og jeg anbefaler, at man stemmer for det.

Vi har ikke noget imod, at sparebeviserne er gået ud af lovforslaget, men jeg er ikke helt tilfreds med den deling, man har foretaget. Det forekommer os, at det havde været rimeligt, om man fik i hvert fald to af de spørgsmål, der findes i afsnittet om sparebeviserne, afsnit V, løst. Spørgsmålet om erstatning til dem med de små indkomster burde man have løst ved denne lejlighed.

[Alfred Jensen.]

hed, og det kan naturligvis løses endnu inden tredje behandling. Dernæst, når man har stillet i udsigt, at personer, der er 70 år, skal have mulighed for at få de beløb, som sparebeviserne for de 2 foregående år lyder på, tilbage, forekommer det os meningsløst og urimeligt, at man nu lader dette falde bort. Disse to spørgsmål kunne efter vor opfattelse have været løst, og jeg vil henstille til udvalget, at det i tiden mellem anden og tredje behandling tager spørgsmålene op og finder en løsning, så i hvert fald de kategorier af befolkningen, der her er tale om, ikke skal holdes i uvished.

Vi er altså ikke utilfredse med, at selve sparebeviserne er taget ud af forslaget, men dette skyldes naturligvis ikke, at vi mener, lønmodtagerne skal snydes for de penge, det her drejer sig om. Jeg kommer med denne bemærkning, fordi jeg har set, at visse blade har refereret mine udtalelser ved første behandling på en sådan måde, at det kunne se ud, som om kommunisterne var enige med venstre og de konservative i motiveringen for afvisningen af sparebeviserne. Men vor motivering var jo ingenlunde den, at tøjskatten ikke skulle indregnes i pristallet, tværtimod. Jeg talte jo for, at tøjskatten skulle have mulighed for at slå igennem i pristallet, så at lønmodtagerne derigennem fik erstatning for disse udgiftsforøgelser. Jeg mærkede mig, at den socialdemokratiske ordfører, det ærede medlem hr. Hans Knudsen, sagde, at det var den dårligst tænkelige måde at løse spørgsmålet på, altså at man lod sparebeviserne udgå og unddrog tøjskatten fra pristalsberegningen. Jeg er enig i, at det er den dårligst tænkelige måde, men sparebeviserne er den næstdårligste måde. Hvis man virkelig ønsker, at lønmodtagerne ikke skal snydes, så burde man undlade at gennemføre en lov som den om tøjskatten, så burde man have fulgt de råd, der var givet fra anden side her i salen. Og når man ikke har villet det, må man efter vor opfattelse lade denne udgiftsforøgelse komme til ud-

tryk i det pristal, der danner grundlag for reguleringen af lønningerne.

Jeg har tidligere gjort opmærksom på, at der findes adskillige medborgere, som er sådan stillet, at de forhøjelser, som nedskæringerne efter 1955-loven betød, ikke rammer dem så særlig hårdt. De havde dækket sig ind i forvejen, og de har muligheder for at klare sig ud over de værste vanskeligheder; de er faktisk bedre stillet, end det store flertal af lønmodtagerne er.

Vi har den opfattelse, at når sparebeviserne nu er taget ud af lovforslaget, så bør det, hvis man opretholder tøjskatten og de andre afgifter, der kom i forbindelse med den, medføre, at dette får lov til at slå igennem i pristallet i den kommende tid og medføre de lønforhøjelser, det giver grundlag for.

Dernæst forekommer det mig urimeligt, at man i spørgsmålet om skattefrihed for forsikringspræmier har foretaget den lempe, der er tale om i lovforslaget om beskatningen af renteforsikringer. Jeg har tidligere givet udtryk for, at vi føler, at den lovgivning, der her er indledt, er urimelig; der sker herigennem en forfordeling af personer med små indkomster. Det er jo kun dem, der har en relativt god indtægt, som er i stand til at svare præmier for de forsikringer, der her er tale om, og jo mere man i så henseende kan betale, des mere betyder det i skattelettelse. Men jeg noterer blot, at man faktisk går videre ad en vej, som jeg ikke synes er rimelig eller retfærdig.

Hvad børnetilskuddet angår, gjorde jeg også ved første behandling nogle bemærkninger i overensstemmelse med vor principielle indstilling til dette problem. Jeg har gjort opmærksom på, at vi ønsker, at denne lovgivning overføres fra finansministeriet til socialministeriet, så at den ikke længere er et led i skattelovgivningen, altså en skatteforanstaltning. Vi har tidligere stillet forslag, der tog sigte på en sådan ændring. Vi gør det ikke i år; og når vi ikke gør det i år, er det, fordi vi i denne samling har fremsat et selvstændigt lovforslag, som tager

[Alfred Jensen.]

sigte på en noget anden ordning af disse problemer, et forslag, der var til behandling her i folketinget i fredags. Ellers har vi naturligvis den samme opfattelse, som jeg gav udtryk for ved førstebehandlingen, men vi mener, at vi med vort selvstændige lovforslag tilstrækkelig tydeligt har markeret vor stilling og vor opfattelse med hensyn til dette spørgsmål.

Jeg er også tilfreds med, at man i udvalget har set på de enligt stillede mødres forhold. Jeg gjorde indsigelse ved første behandling, fordi den foreslåede bestemmelse betød, at mange enligt stillede mødre med ét barn ville få en betydeligt dårligere stilling, end de har haft indtil nu, og jeg kan naturligvis kun være tilfreds med, at man har været opmærksom på dette, og at man vil drage omsorg for, at der gennemføres en lov, som sikrer, at de enligt stillede mødre får det samme beløb, som de har fået i de senere år.

Dog vil jeg gerne gøre opmærksom på, at det lovforslag, socialministeren har fremsat i dag, så vidt jeg kan se, ikke giver det samme beløb, som de enligt stillede mødre har fået i de senere år. Det er rigtigt nok, at de har fået 180 kr., men i det sidste par år har de på toppen fået 40 kr., og det beder jeg om at man tager i betragtning. Nu skal vi ikke tage stilling til dette lovforslag i dag — det kommer jo til særskilt behandling — men det forekommer mig, at man i udvalget har behandlet dette problem ud fra et forkert grundlag. Derfor vil jeg gøre opmærksom på det og udtrykke ønsket om, at man vil tage dette forhold i betragtning, når man behandler det nævnte lovforslag.

Jeg vil endnu en gang anbefale, at man stemmer for vore ændringsforslag til udskrivningslovforslaget.

Thorkil Kristensen: Venstre kan tiltræde de i betænkningen stillede ændringsforslag. Jeg skal kun gøre enkelte bemærkninger om et par af dem, da udvalgets ærede ordfører jo har redegjort for de førte forhandlinger.

Vi er tilfredse med, at man i lovforslaget om beskatningen af renteforsikringer har nedsat beskatningen ved dødsfald fra 30 til 25 pct. Det var på vor foranledning, denne nedsættelse kom, idet vi mener, der må tages hensyn til, at ved dødsfald falder

denne beskatning på et tidligere tidspunkt, end den ville gøre, hvis forsikringen afløb på normal måde og man derfor betalte årlige skatter i løbet af en række år.

Hvad angår børnetilskudslovforslaget, kan vi tiltræde, at man har taget bestemmelsen om enlige mødre ud, hvilket betyder, at man på det punkt foreløbig bliver ved den nu bestående ordning.

I udskrivningslovforslaget er der jo foreslået den ændring, at skattelettelsen for indtægter mellem 4 000 og 6 000 kr. bevares for forsørgere, medens den tilsvarende bestemmelse for ikke-forsørgere udgår. Jeg rejste spørgsmålet om berettigelsen af disse lettelser ved første behandling, og da det viste sig, at hovedparten af lettelserne faldt på ikke-forsørgere, fandt vi det — som ordføreren for udvalget omtalte — ønskeligt at prøve at finde en ordning, der reducerede denne lettelse. Det viste sig imidlertid praktisk vanskeligt at finde en teknisk tilfredsstillende skala, og man bliver derfor ved det bestående for ikke-forsørgere. Jeg tror, at dette stort set er rigtigt.

Vigtigere er imidlertid spørgsmålet om sparebeviserne, og her er forhandlingen endt med, at man nu stiller ændringsforslag om at lade disse bestemmelser udskille som et særligt lovforslag. Det kan vi medvirke til, idet det fremgår af det, jeg sagde ved første behandling, at vi så mener, at dette særlige lovforslag ikke skal gennemføres. Det var det radikale venstre, der ønskede dette spørgsmål udskudt til senere behandling. Partiets udvalgsmedlemmer har i betænkningen angivet den begrundelse, at der ikke ved lovforslagets behandling har været levnet den fornødne tid til at overveje de problemer, der står i forbindelse med sparebevisernes forlængelse. Denne forklaring er mærkelig, og den stemmer ikke med virkeligheden. Forholdet er det, at der ikke fra det radikale venstres side blev gjort noget forsøg på at få et arbejde med disse problemer i gang før den sidste eftermiddag, dagen før vi skulle afgive betænkning; så først begyndte det radikale venstre at stille spørgsmål, og den næste morgen afventede man ikke engang svaret på de stillede spørgsmål, men meddelte straks, at man ønskede sagen udsat. I øvrigt, hvis man havde ønsket tid til overvejelse af problemerne i forbindelse med en eventuel forlængelse af spare-

[Thorvil Kristensen.]

beviserne, så havde der været 9 måneder dertil. Det var nemlig allerede den 22. juni i fjor, at tekstilafgifterne ved en særlig lov blev gjort principielt permanente, og derved opstod det spørgsmål, om der så fra 1. april i år skulle udstedes nye sparebeviser; det blev også omtalt ved den pågældende lovs behandling. Der har altså været godt og vel 9 måneder til at overveje de særlige problemer, som måtte stå i forbindelse dermed, men det radikale venstre synes ikke at have udnyttet disse 9 måneder til overvejelse.

Videre står der i den radikale mindretalsudtalelse i betænkningen, at man ønsker at belyse og færdigbehandle den af de konservative medlemmer i udvalget fremlagte skitse. Jeg går ud fra, at den konservative ordfører vil sige noget om denne skitse, hvis han finder, der er grund til det; men det fremgik jo i øvrigt klart af det, vi fik at vide ved første behandling — og det er yderligere blevet bestyret under udvalgsarbejdet — at denne konservative skitse ikke var noget alternativ til sparebeviserne, og at derfor spørgsmålet: sparebeviser eller ikke sparebeviser, var ganske uafhængigt af, hvad man mente om den konservative skitse. Jeg ved ikke, hvorfor det radikale venstre nu pludselig viser denne konservative skitse så stor interesse; man skulle næsten tro, at partiet var blevet tilhænger af den — men det kan vi jo altid få at vide. Hovedsagen er, at heller ikke denne forklaring kan løse den gåde, hvorfor det radikale venstre nu pludselig ønsker denne sag udsat. Vi kender imidlertid alle den virkelige forklaring, som er meget mere simpel. Forholdet er det, at det radikale venstre ikke har turdet bekende kulør i spørgsmålet om sparebeviserne på denne side valget, og når jeg har nævnt det, er det, fordi jeg er bange for, at det radikale venstres ordfører skulle glemme at give denne forklaring, og jeg synes, det er bedst, at offentligheden får den. Vi fra vor side mener, at dette spørgsmål burde have været afgjort nu, og vi har jo ligesom det konservative folkeparti angivet vor stilling dertil.

Nu gjorde det ærede medlem hr. Hans Knudsen i sin tale for lidt siden den bemærkning, at socialdemokratiet ikke ville være med til indgreb i pristalsberegningen. Jeg finder anledning til at gøre offentlig-

heden og det høje ting opmærksom på, at dette ikke plejer at være socialdemokratiets stilling i dette spørgsmål, og vi har ikke fået nogen forklaring på, hvorfor socialdemokratiet ved denne lejlighed tager en anden stilling end tidligere.

Det var en socialdemokratisk finansminister, der første gang gennemførte indgreb i pristalsberegningen i anledning af nye afgifter. Det var afdøde finansminister Vilhelm Buhl, som i en lov af 27. marts 1940 første gang fik bestemt, at visse nye afgifter skulle holdes uden for pristallet. Vi havde jo dengang en regering af det radikale venstre og socialdemokratiet, og da var man altså ikke bange for dette. Næste gang socialdemokratiet tog positiv stilling i samme retning, var ved den lejlighed, jeg omtalte ved førstebehandlingen, nemlig da socialdemokratiet under afdøde Hans Hedtofts ledelse i februar 1951 under en række økonomiske forhandlinger stillede forslag om en almindelig omsætningsafgift, der skulle holdes uden for pristallet. Det blev ikke til noget, men i marts måned samme år blev der gennemført visse afgifter, som blev holdt uden for pristallet, og socialdemokratiet medvirkede hertil. I september 1954 gennemførte den nuværende regering med støtte af det radikale venstre visse forbrugsafgifter, som også blev holdt uden for pristallet. Det var altså dengang socialdemokratiet og det radikale venstre, der bestemte, at de pågældende afgifter skulle stå uden for pristallet.

I de fire tilfælde, jeg her har nævnt, har socialdemokratiet ikke næret nogen betænkelighed ved at holde afgifter uden for pristallet og derved gribe ind i pristalsberegningen. Det har i alle tilfældene drejet sig om noget, der foregik i en overenskomstperiode. Hvorfor man i den nuværende situation tager en anden stilling, har vi som sagt ikke fået nogen besked om; det ville ellers nok interessere offentligheden nu op til valget.

Jeg har gjort disse bemærkninger, fordi det jo ikke vil kunne gå an, at man i valgkampen siger, at socialdemokratiet ikke vil være med til noget sådant, hvis man ikke samtidig gør opmærksom på de fire andre tilfælde, hvor socialdemokratiet har taget sit ansvar i dette spørgsmål ligesom andre partier.

[Thor kil Kristensen.]

Jeg skal anbefale, at man stemmer for ændringsforslagene i betænkningen, men imod de af det kommunistiske parti stillede ændringsforslag uden for betænkningen.

Poul Møller: Siden første behandling er der foreslået tre ændringer af væsentlig betydning i disse lovforslag. Disse ændringer er omtalt af udvalgets ærede ordfører, og jeg skal ikke gøre mange bemærkninger om dem. Vi kan fra det konservative folkepartis side tiltræde ændringerne.

Det drejer sig for det første om den ændring, der er sket med hensyn til beskatning af de mindre indkomster. Vi mente, at det, finansministeren var ved at foretage sig, var en tilsnigelse eller i hvert fald et mindre forsøg på en omgåelse af folkepensionsforliget, idet vi havde fastsat folkepensionsbidragene under hensyn til det skattetryk, som jo også gjorde sig gældende på det tidspunkt. Vi mener efter de oplysninger, vi har fået, at det er rimeligst, man nøjes med at nedsætte beskatningen for forsørgere, hvilket betyder, at staten reducerer sit indtægtstab i forhold til finansministerens forslag fra 8 mill. kr. til 2 mill. kr.

Vi kan også tiltræde forslaget om, at børnetilskuddet for enlige kvinder bliver som for alle andre forældre. Forslaget om 50 pct.s forhøjelse af tilskuddet for enlige kvinder med børn falder således bort, og vi skal gerne give tilsagn om vor medvirken til at gennemføre en lov om en særlig ydelse, hvorved disse enlige kvinder kan få samme beløb som hidtil. Vi mener, at forslaget, således som det var affattet, var urimeligt, idet det medførte, at enlige kvinder med de allerlaveste indkomster kunne få en ret betydelig forhøjelse af deres beskatning eller i hvert fald en nedgang i deres ydelse fra det offentlige på op imod 100 kr.

Vi kan også tiltræde forslaget om at ændre procenten for engangsbeskatningen i lovforslaget om pristalsreguleret alderdomsopsparing og renteforsikringer fra 30 til 25. Jeg vil gerne gentage, hvad jeg sagde ved første behandling, at vi havde gerne set, at dette beløb var blevet fradragsberettiget, men i så fald måtte procenten sættes betydeligt højere, og da det er et teknisk problem, og da det for et dødsbo formentlig vil være en fordel at få en endelig opgørelse

med skattevæsenet i tilfælde som dette i stedet for at have en fradragsret senere efter boets afslutning, har vi frafaldet dette ønske.

I øvrigt er forslagene stort set uændrede, og vi kan derfor stemme for dem, således som de nu foreligger, uden at vi dog principielt tiltræder udskrivningslovforslaget og flere af de andre lovforslag, der foreligger. Det er imidlertid en skik for en ansvarlig opposition her i tinget at tage ansvaret for den væsentlige del af beskatningen, når man stemmer for finanslovforslaget. Vi kunne på flere punkter have tænkt os en anden udskrivningslov. Når vi alligevel stemmer for den, er det, fordi vi *skal* have en udskrivningslov, og den skal vedtages inden 1. april; udvalget har ikke haft mere end fire arbejdsdage til at behandle sagen.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at beklage, at den økonomiske årsoversigt, som burde danne grundlaget for folketingets økonomiske overvejelser i marts måned, først er blevet forelagt for os i dag umiddelbart før anden behandling af skattelovgivningen for det kommende år, og efter at finansudvalget har afgivet tillægsbetænkning vedrørende statens udgifter i det kommende år. Denne årsoversigt er ikke meget værd, når den ikke kan vejlede os på det tidspunkt, hvor afgørelserne skal træffes.

Efter at vi på begæring i udvalget havde fået et råudkast til en finansieringsplan og på grundlag af de oplysninger, vi har om pristallets eventuelle svingninger under hensyn til den øgede direkte beskatning, som udskrivningsloven medfører, og under hensyn til det prisfald, der er indtrådt for landbrugsvarer, samt efter at vi har fået en oversigt over omfanget af statens tilsgagn til boligbyggeriet, fremsatte det konservative folkeparti i udvalget en skitse til en antiinflationplan og en opsparingsplan. Vi erkender, at dette forslag har vidtrækkende konsekvenser, og at der vel også kan være noget at rette i det, men vi håber, at den kommende forhandling om denne plan vil vise, at det er muligt at omlægge landets finanspolitik, så denne mere rationelt rettes mod det mål varigt at bekæmpe inflationen og mod samtidig at fremme opsparringen, hvorved man vil tilvejebringe de fornødne kapitaler til erhvervslivets udvikling.

[Paul Møller.]

Jeg skal ikke foregribe de udvalgsforhandlinger, som vi har fået tilsagn om vil blive ført om denne antiinflationplan, og derfor skal jeg afholde mig fra ved denne lejlighed at gå i enkeltheder, men blot bemærke, at det under udvalgsarbejdet blev oplyst for os, at der allerede på nuværende tidspunkt er givet lånetilsagn om kontante byggelån til et beløb af 710 mill. kr., at dette helt ud dækker, hvad der vil komme til udbetaling over byggestøtteleven for det kommende finansår, og at boligministeren under et samråd i skatteudvalget har afvist at omlægge den hidtil førte praksis, således at han i tilsagnsskrivelserne kunne forbeholde sig en berigtigelse af byggelånene ved udlevering af statsobligationer mod dækning af kursdifferencen i stedet for kontant udbetaling. Dette blev altså afvist af boligministeren, og vi står da over for i de første dage af april måned formentlig at skulle ekspedere statslåntilsagn til 120 mill. kr., måske 140 mill. kr. ud over de 710 mill. kr., jeg har nævnt. Da dette blev oplyst for os, og da det blev klart, at boligministeren havde parlamentarisk basis for at fastholde sit standpunkt, så vi ikke nogen mulighed for med virkning fra 1. april i år at lette statens pengebehov, og derfor har der rent faktisk ikke været mulighed for en gennemførelse af vore tanker med virkning for det kommende finansår. Hvilken mening man end kan have haft om disse tanker, så har det rent faktisk ligget således, at der var disponeret over pengene for hele det kommende finansår.

Jeg vil gerne ved denne lejlighed beklage, at byggestøttelevens bestemmelse om hel eller delvis berigtigelse ved udlevering af obligationer mod dækning af kursdifferencen ved den praksis, boligministeren har fulgt, er gjort praktisk talt illusorisk. Den kan nu først træde i kraft på så sent et tidspunkt, at dens virkning først kan indtræffe vel engang i 1959, måske i vinteren 1958-59. Med så langt et spænd af tid foran sig kan ingen overskue de sandsynlige markedsforhold, og derfor vil det næppe være tænkeligt, at denne bestemmelse finder anvendelse, når man ikke har forbeholdt sig det i tilsagnsskrivelserne. Der-

med falder også en af de muligheder bort, som det økonomiske samordningsudvalg har påpeget som en af de veje, man kunne gå til omlægning af landets pengepolitik.

Udskrivningsloven skal nu gennemføres og gennemføres uden det afsnit om sparebeviser, som den højtærede finansminister stillede forslag om ved lovforslagets fremsættelse. Disse sparebeviser har naturligvis intet at gøre med den omlægning af finanspolitikken, som vor antiinflationplan tilsigter. Som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen også oplyste, er det to vidt forskellige ting. Sparebeviserne er et pristalsproblem, der er aktualiseret af tøjskatten, den lov, som vi ikke var med til at gennemføre. Allerede under første behandling oplyste jeg, at vi ikke ville stemme for et sådant afsnit i udskrivningsloven, og vi kan derfor ikke beklage os over, at det ikke skal gennemføres på denne side af 1. april i hvert fald. Men vi beklager, at det flertal, som gennemførte tøjskatten, tekstilafgifterne, alle de ekstraordinære afgifter i marts 1955, og som forlanger, at disse afgifter skal forlænges, ikke kan enes om, ikke kan finde ud af, hvordan disse afgifter skal påvirke landets økonomiske politik, herunder detailpristallet.

Det må være det flertals ansvar, der bragte afgifterne til verden, at det også enes om og finder ud af, hvorledes afgifterne skal være i forhold til pristallet. Det kan jo ikke være meningen, at de dengang gennemførte forbrugsbegrænsende afgifter blot skal belaste omkostningsniveauet og derved totalt ophæve deres egne virkninger. Vi har såvel her i salen ved første behandling som under udvalgsdrøftelserne givet flertallet vore råd, således som også det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen redegjorde for, men flertallet ville ikke følge os. Derfor henstår spørgsmålet nu uløst, formentlig til efter valget.

Den begrundelse, der er fremført, har det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen meget grundigt og dygtigt tilbagevist, så jeg skal ikke komme ind på nogen yderligere argumentation, men blot sige til det ærede medlem hr. Hans Knudsen, som gjorde den bemærkning, at man ikke kunne ændre derved i overenskomstperioden, at dette er der ingen, der regner med som et argument,

[Poul Møller.]

der virkelig har nogen betydning. Vi ved, at de lønninger, der aftales ved mæglingforslaget, som blev ophøjet til lov, vil være ganske uændrede, hvad enten man indfører sparebeviser eller noget andet, eller man undlader at lade tøjskatten indgå i pristallet. Det bliver akkurat den samme lønningsspose, som hver eneste arbejder får. Det, der er spørgsmålet, er, om han skal have et sparebevis til indfrielse engang i 60erne eller 70erne. Det er jo klart, at ingen på grund af mæglingforslagets lovfæstelse kan være bundet til, at landet skal vedblive at udstede sparebeviser som virkning af en forbrugsbegrænsende afgift. Det forekommer os, at det er uforsvarligt af flertallet således at udskyde spørgsmål af så vigtig karakter, og jeg advarer i sagens interesse de to partier mod under den forestående valgkamp at binde sig for fast til en bestemt løsning. Når det anføres, at afgørelsen ikke får betydning for aprilpristallet, er dette rigtigt, men det bør også anføres, at dengang vi fik udkastet til betænkning fra det radikale venstre, var partiet uvidende herom. Det blev først oplyst, efter at betænkningen var afgivet.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale, at man stemmer for ændringsforslagene i betænkningen og stemmer imod de kommunistiske ændringsforslag. Jeg hørte den tale, det ærede medlem hr. Alfred Jensen holdt om disse ændringsforslag, og fik den opfattelse, at det drejede sig om et nedslag i den skattepligtige indkomst på 1 000 kr., således at den højeste skattenedsættelse ville blive omkring 300 kr. for indkomster under 15 000 kr. Jeg ved ikke, om det dækker forslaget formulering, men som jeg læser det, står der, at der ved selve skatteansættelsen skal gives et nedslag på 1 000 kr. Det er muligt, at det ærede medlem kan give os en forklaring. I øvrigt ser jeg ikke, hvordan der skulle kunne skaffes dækning for en sådan skattenedsættelse.

Axel Sørensen: Jeg skal på det radikale venstres vegne anbefale, at man stemmer for ændringsforslagene i betænkningen.

Mit parti har deltaget i de indgående drøftelser, som har fundet sted i udvalget

af spørgsmål såvel af teknisk som af principiel art. Vi har kunnet tilslutte os, at skatteskalaen for forsørgere vedtages i den foreslåede form, og at skalaen for ikke-forsørgere forbliver uændret fra i fjor.

Jeg anbefaler at stemme imod det kommunistiske partis ændringsforslag.

Mit parti kan endvidere gå ind for den foreslåede formueskatteskala, som ikke alene hæver den skattefri formuegrænse fra 30 000 kr. til 50 000 kr., men også yder en ikke uvæsentlig lempelse for formuer under 100 000 kr.

For det skatteår, som nu begynder, finder der en lempelse sted efter 30 pct.-reglen; der knytter sig almen interesse hertil, idet en lempelse af beskatningen af merindkomster formentlig vil bidrage til fremme af den private opsparing, som igen skulle kunne føre til ophævelsen af nogle af de forbrugsbegrænsende afgifter.

Under første behandling af udskrivningslovforslaget udtalte jeg med henblik på ønsket om at fremme den private opsparing, at folketingsrådet bør kunne nå til enighed om en lovgivning, som fritager rentefraflytningen af mindre, kontant opsparing for indkomstskat. Jeg må indrømme, at udvalgets tid har været stærkt optaget af forhandlingerne om disse lovforslag, som skal være færdigbehandlet inden det nye skatteårs begyndelse; der har derfor ikke været tid til at foretage de fornødne undersøgelser. Jeg håber, at vi i skattereformudvalget inden længe kan opnå enighed om en skattempelse af den nævnte art, som absolut vil tjene til at fremme opsparingen.

Hvad angår lovforslaget om børnetilskud, kan mit parti tiltræde det af den højtærede finansminister stillede ændringsforslag, hvorved den foreslåede 50 pct.s forhøjelse af børnetilskuddet til kvindelige forsørgere udgår af lovforslaget. Mit parti gav under første behandling tilslutning til forhøjelsen, men det viste sig ikke muligt at undgå uheldige forskydninger i tilskuddene til de forskellige grupper til gunst for bedre stillede mødre med børn. Derfor kan mit parti tiltræde, at der gennem en særlig lov gives mulighed for at bevare det særlige tilskud til mødre med indtægter under visse grænser, således at det kommer den kategori af mødre til gode, som det er tiltænkt.

Bertel Dahlgaard: Ved første behandling af disse lovforslag udtalte jeg, at det radikale venstre med hensyn til spørgsmålet om sparebeviserne ville gå til udvalgsbehandling uden på forhånd at have bundet sig til nogen bestemt fremgangsmåde, idet vi i det store og hele mente, at det under den foreliggende økonomiske situation ville være ønskeligt at se disse spørgsmål i en større sammenhæng (sp. 3177).

Vi er under udvalgsbehandlingen blevet bestyrket i den opfattelse, at der bør gives adskilligt mere tid til behandlingen af problemerne. Udskrivningsloven skal jo være vedtaget inden 1. april, og betænkningen måtte derfor afgives i fredags. På dette tidspunkt var vi i udvalget først nået til en begyndende drøftelse af afsnittet om sparebeviserne, og hertil kom, at den skitse af de konservative planer, som det ærede medlem hr. Poul Møller her ved første behandling udtalte ønsket om måtte blive grundigt behandlet, først var blevet forelagt udvalget om torsdagen, da vi stod umiddelbart foran betænkningens afgivelse.

Det ville derfor være ganske urimeligt at afslutte udvalgets arbejde med disse problemer allerede på dette tidspunkt, så meget mere som spørgsmålet om sparebeviser eller ikke sparebeviser overhovedet ikke får betydning for beregningen af aprilpristallet, men først for julipristallet. Det er derfor efter vort skøn den eneste saglige fremgangsmåde nu at fortsætte forhandlingerne i udvalget om de spørgsmål, der knytter sig til sparebeviserne og til de i den konservative skitse rejste spørgsmål.

Med henblik på det, jeg her har talt om, fremsatte det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen for lidt siden nogle, synes jeg, lidt mærkelige udtalelser. Det ærede medlem sagde, at fra det radikale venstres side var der ikke gjort noget som helst forsøg på at få spørgsmålene frem. Nå ikke! Mon det ærede medlem ikke erindrer, at jeg omtrent hver dag under udvalgsforhandlingerne anmodede om, krævede, at det konservative partis medlemmer fremlagde deres skitse i udvalget? Denne skitse kom først til at foreligge, dagen før udvalget afgav sin betænkning. Jeg lagde nok mærke til, at det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen

antydede, at der ikke i disse forslag lå noget som helst alternativ til det, vi drøftede angående sparebeviserne. Jeg er ganske uenig med det ærede medlem, og at det ærede medlems udtalelse ikke kan være rigtig, bekræftes også af, at det ærede medlem hr. Poul Møller ved første behandling meget kategorisk udtalte (sp. 3168), at det konservative parti

„ønsker under de kommende udvalgsforhandlinger at gøre mest muligt for at realisere vore antiinflationstanker og begrænse omkostningerne netop i den nuværende situation.“

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen tillod sig at bruge det udtryk, at når det radikale venstre nu har foreslået behandlingen fortsat i de kommende dage, skyldtes det, at det radikale parti ikke ønskede at bekende kulør før valget. Nå ikke det! Jeg må måske minde det ærede medlem om, at ved første behandling fremsatte jeg følgende udtalelse angående disse spørgsmål (sp. 3177):

„Vi er enige i, at det ikke går an, at pristallet forøges i kraft af de forhold, der knytter sig til tekstilafgifterne. Det går ikke an, fordi man ikke på det nuværende tidspunkt kan foretage en sådan transaktion, der vil forøge erhvervenes produktionsomkostninger.“

Denne udtalelse gælder forud for valget og også efter valget. Det spørgsmål, der foreligger i forbindelse med sparebeviserne i relation til det, jeg her har nævnt, er, om andre foranstaltninger kan træde i sparebevisernes sted.

Jeg erindrer ikke, det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen plejer at fremsætte sådanne, skal vi bruge udtrykket, mistænkeliggørende udtalelser over for politiske modstandere. Jeg vil da oprigtigt håbe, at venstres almindelige valgnervøsitet ikke efterhånden breder sig til det ærede medlem. Fra vor side har vi altid sat megen pris på den afbalancerede måde, som det ærede medlem ellers plejer at udtrykke sig på. Det er der også mange ude i landet der gør, og jeg synes, vi skal se at blive på den gamle bane.

Hvad i øvrigt sparebeviserne angår, er det radikale venstre enig i bestemmelsen om udbetaling af den bundne opsparing til

[Bertel Dahlgaard.]

dem, der er fyldt 70 år, men det vender vi tilbage til, når forhandlingerne er tilendebragt.

Den konservative skitse indeholder efter mit skøn enkelte ting, som der vil være udsigt til at nå til enighed om. Det gælder således det af os tidligere rejste spørgsmål om skattefrihed for småsparernes renteindtægter, og det gælder også det tidligere rejste spørgsmål om oprettelse af investeringsfonds, forudsat at disse i forbindelse med de nye afskrivningsregler kommer til at bygge på rationelle principper. Der vil sikkert være enighed om, at de gældende ekstraordinære afskrivningsregler på enkelte områder er for lempelige og her medfører investeringer, der ikke er sagligt begrundet på det pågældende tidspunkt, medens afskrivningsreglerne på andre områder er for rigoristiske. Også spørgsmålet om skattemæssige lempelser i uddannelsestiden for personer, der selv betaler deres uddannelse, vil kunne give anledning til frugtbare drøftelser.

Men så er der andre forslag i denne skitse, som vist for hovedparten af befolkningen vil synes uantagelige. Det gælder vel indholdet af forslaget om, at personer, der har statslån i deres huse, i deres skattepligtige indkomst skal kunne fradrage ekstraordinære afdrag på lånet. Jeg har tidligere i udvalget under samråd med den højtærede finansminister rejst spørgsmålet om at give låntagere adgang til ekstraordinære afdrag på visse betingelser. Men der vil dog vist rejse sig en berettiget modstand imod, hvad der her foreslås af det konservative parti, nemlig at de låntagere, der har lån, som forrentes med 2-3 pct., tillige faktisk efterhånden skulle kunne få eftergivet 20-40 pct. af selve hovedstolen.

For en mand, der tilbagebetaler 1 000 kr. af lånet, som han derefter kan fradrage i sin indkomst, betyder det jo, at han spares for 200-400 kr. af de 1 000 kr. i skat og faktisk har fået 200-400 kr. eftergivet. Jeg forstår ikke, om det virkelig er alvorligt ment. Hidtil har det konservative parti i stedet særlig været optaget af tanken om at forhøje renten for de pågældende låntagere. Nok skal der være valg, men der bør alligevel være en vis linje i den politik,

der føres. Det er muligt, at vi ved forhandling kan få det helt urimelige rensset ud af forslaget, så der kan komme et fornuftigt resultat ud af det til sidst.

Det øvrige i skitsen synes i det væsentlige at gå ud på, at de direkte skatter skal nedsættes med 300 mill. kr., som derefter af skatteyderne skal indsættes som bunden opsparing i banker og sparekasser; samtidig skal statens direkte udlån til byggeriet ophøre og finansieringen derefter ske ved, at staten udleverer bygherrerne statsobligationer, som bygherrerne selv skal sælge på lånemarkedet. Dette bygherresalg af statsobligationer på lånemarkedet vil lægge beslag på de samme beløb, som hvis staten direkte solgte obligationerne, men staten ville ved at miste de 300 mill. kr. herefter komme til at mangle dette beløb til finansiering af sine egne anlægsarbejder og måtte altså gå på lånemarkedet og låne de 300 mill. kr. — som af skatteyderne er indsat i banker og sparekasser som bunden opsparing — med en årlig udgift for staten til renter på ca. 20 mill. kr. og med en tilbagebetaling til sin tid af denne bundne opsparing med et betydeligt større beløb end ved den tilbagebetaling af sparebeviserne, som netop det konservative parti har udtalt en særlig ængstelse for.

Nu er det ikke sandsynligt, at banker og sparekasser vil anvende alle de 300 mill. kr. til køb af obligationer på obligationsmarkedet, og efterspørgslen efter obligationer vil da gå ned. Det vil sige, at obligationskurserne vil blive trykket og hele transaktionen medføre en yderligere forhøjelse af renteniveauet.

Jeg gør i øvrigt opmærksom på, at hele denne økonomiske filosofi som forudsætning har, at tanken om tøjskattens afvikling på nuværende tidspunkt er opgivet af det konservative parti.

Jeg må så føje til, at det har interesseret mig at se, at den konservative skitse intet indeholder om det subsidiære forslag, som det ærede medlem hr. Poul Møller omtalte her i tinget forleden, og hvorefter man kunne tænke sig, at de 300 mill. kr. ikke blev anvendt til skattenedsættelse med påfølgende bunden opsparing, men derimod blev indbetalt i nationalbanken til afdrag på statens gæld, hvorved nationalbanken efter

[Bertel Dahlgaard.]

det ærede medlems mening skulle kunne sikre sig herredømmet over lånemarkedet.

Det synes i det subsidiære forslag helt at være glemt, at staten efter at have afgivet disse 300 mill. kr. selv må gå på lånemarkedet og låne de penge, som den havde indbetalt til bankerne.

Når dette subsidiære forslag ikke er optaget i den fremsendte skitse, går jeg ud fra, at det er, fordi man forstår, at det allerede er kæntræt ved sit første sammenstød med livets hårde virkelighed. Jeg tror ærlig talt, at det høje ting vil indrømme mig, at der virkelig skal tid til at følge den pengenes runddans, der her er tale om, og som efter al sandsynlighed vil medføre forhøjet rente og fordyret byggeri. Måske er det hensigten at formindske boligbyggeriet; det vil jeg gerne spørge det ærede medlem hr. Poul Møller om.

Alle disse ting må imidlertid overvejes og undersøges grundigt, så det hele ligger krystklart for os. Jeg kan ikke på forhånd sige, at der ikke er enkeltheder i planen, som eventuelt kan indgå i en fornuftig sammenhæng. Rent teoretisk kunne man — det vil jeg også sige til det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, der ikke mente, at der lå noget som helst alternativ i dette forslag — tænke sig at lade de direkte skatter indgå i en bunden opsparing og i stedet frigive noget af tøjskatten. Det vil sige, at en konservativ bunden opsparing afløser en anden bunden opsparing. Det er vanskeligt at se fordelene herved.

Jeg har villet fremsætte disse bemærkninger, inden vi igen går tilbage til udvalget og optager de grundige forhandlinger angående de spørgsmål, jeg her har nævnt.

Jeg har ærlig talt ikke kunnet forstå, hvorfor det konservative parti ligesom er imod at drøfte sit eget forslag. Det synes jeg er helt urimeligt, når det radikale parti og jeg nu viser interesse for det og er rede til at gå ind i en positiv forhandling om det. Det er, som om det ærede medlem hr. Poul Møller opfatter alt det, der under andre

forhold plejer at blive betragtet som en høflighed over for et parti, som en uvenlighed; men de bemærkninger, jeg har fremsat, er udtryk for den interesse, jeg har for, at alle disse spørgsmål klares inden valget. Det er jo også det ærede medlem hr. Thorkil Kristensens ønske, at så meget som muligt kommer til at ligge klart inden det tidspunkt, og derunder hører selvfølgelig også — hvad der for det konservative parti må have meget stor interesse — hvilke synspunkter partiet venstre nærer over for den pågældende skitse.

Dette må ligeledes klares, for selv om f. eks. det konservative parti og vi eventuelt kan enes om en eller anden enkelthed i dette forslag, er det jo ikke nok, hvis det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen så kommer og slår det hele i stykker og regeringen eventuelt også er imod det. Altså: klarhed — det er det, vi må se at få frem i den kommende tid.

Søren Olesen: Da udskrivningslovforslaget blev fremsat, var der et par pæne småtræk i det. Der var således en nedsættelse af de mindste indkomstskatter, og der var en forhøjelse af den skattefrie formuegrænse og nedsættelser i skalaen for formuer under 100 000 kr. Jeg må beklage, at man nu har måttet gå fra en del af den foreslåede nedsættelse, nemlig den del, der vedrører ikke-forsørgere. Ganske vist kan ikke-forsørgere jo på forskellig måde have mindre udgifter end forsørgere, men de kan også have større udgifter, som netop er betinget af, at de er enlige personer. Derfor synes jeg, man må beklage, at den oprindeligt foreslåede nedsættelse for denne gruppe er forladt. Det hævdes, at det skyldes tekniske vanskeligheder. Man skulle synes, at disse måtte kunne løses, når så mange dygtige hoveder prøvede på det. Men det er altså den grund, man giver, og da jeg jo ikke har set de eksempler, man henviser til, er jeg ikke i stand til at afgøre, om det er rigtigt. Jeg kan derfor kun beklage, at man ikke har kunnet finde en form, hvorunder man

[Søren Olesen.]

kunne lette indkomstskatten for ikke-for-
sørgere, samtidig med at man gør det for
andre.

I øvrigt kan jeg tiltræde ændringen med
hensyn til børnetilskuddet og forlængelsen
af bestemmelsen om skattefrihed for 30 pct.
af merindkomsten; på dette sidste punkt er
der jo ikke ændret noget.

Det, der har været diskuteret mest i dag,
er sparebeviserne. Man får efterhånden det
mærkelige indtryk af denne sag, at jo mere
indviklet man kan gøre det, jo bedre tror
man det er. Det simpleste måtte dog være,
at man afskaffede sparebeviserne og sam-
tidig begyndte at afvikle tøjskatten. Det
var der sikkert ingen — hverken lønmod-
tagere eller andre — der ville protestere
imod. Men en sådan løsning synes at være
alt for simpel. Det ærede medlem hr. Hans
Knudsen sagde, at intet af de udvalgsberet-
tagede partier havde foreslået ophævelse af
tøjskatten på nuværende tidspunkt, og det
synes at være blevet bekræftet her. Det for-
bavser mig lidt, at det konservative folke-
parti ikke har protesteret, men det ærede
medlem hr. Bertel Dahlgaards udtalelser
tyder jo på, at også det konservative folke-
parti har opgivet at få afviklingen af tøj-
skatten påbegyndt, hvad de konservative
ellers tidligere har talt en del om. Hvorfor
skal man gøre det så indviklet, når det ligger
lige for — forekommer det i hvert fald
mig — at lade ophævelsen af sparebeviserne
og afviklingen af tøjskatten ske samtidig?
Disse ting blev jo indført samtidig, og det
ville være klogt, synes jeg, også at lade dem
forsvinde samtidig. Selv om der vil gå nogen
tid med afviklingen af tøjskatten, idet man
jo tænker sig at foretage en aftrapning,
mener jeg som sagt ikke, at nogen i be-
folkningen vil protestere, når bare afvik-
lingen bliver påbegyndt.

Jeg må for øvrigt påtale det mærkelige,
at man her står og drøfter en udarbejdet
spareplan fra de konservative, som vi, der
ikke har været med i udvalget, intet kend-
skab har til. For os, der ikke har deltaget i
udvalgsarbejdet, og som ikke har set denne
spareplan, lyder det som det rene latin og
kaudervælsk, når man her står og diskuterer
op ad vægge og ned ad stolper ting, som ikke
foreligger i forslags form. Jeg forstår, at
der vel siden hen skal komme et forslag,

og så skal sagen diskuteres; men jeg synes
— jeg vil gerne bruge et noget stærkt
udtryk — det er usømmeligt, at man ud-
arbejder en plan, som drøftes i et udvalg,
hvorefter man diskuterer den offentligt her
i salen, uden at den foreligger for de øvrige
medlemmer. Der var et af udvalgsmedlem-
merne, som var så elskværdig at sige, at
havde jeg henvendt mig til ham, kunne jeg
måske have fået den; men jeg agter ikke
at tigge de enkelte medlemmer om oplys-
ninger om det, der er foregået. Jeg mener,
at det havde været rimeligt, om vi, når der
foreligger en sådan plan, havde fået en
skitse af den, så vi kunne forstå lidt af det,
man taler om.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard
udtalte, at det hele måtte til sin tid foreligge
krystalklart oplyst. Jeg må sige, at efter
det, jeg har kunnet få ud af det, er der
mange revner i og pletter på den krystal-
vase, man hidtil har præsenteret for os.
Vi må jo så håbe, at spørgsmålet efterhån-
den bliver afklaret. Jeg kan imidlertid sige
så meget, at mit parti i hvert fald agter
at stille et direkte forslag om, at man nu
begynder på en afvikling af tøjskatten, og
derfor mener jeg også, at vi samtidig kan
udtale det ønske, at man ikke fortsætter
med sparebeviser. Vi er i hvert fald fra vor
side ikke bange for at bekende kulør og
sige, at vi mener, disse sparebeviser fra
først af kun har været en narresut til be-
folkningen; derfor kan vi ikke se, der er
nogen som helst grund til at fortsætte med
den. Vi må hellere se at komme til en løs-
ning så hurtigt som muligt i stedet for at
bruge den sædvanlige taktik med at ud-
skyde sagen så længe som muligt og gøre
den des mere indviklet, jo længere den
udsættes.

Finansministeren (Kampmann): Jeg kan
begynde med at takke udvalget, fordi det
stort set har tilsluttet sig de fremsatte 4
lovforslag.

Forslag til lov om lempelse af beskatnin-
gen af merindtægt for skatteåret 1958-59
er jo indstillet til vedtagelse uforandret.

Hvad angår forslag til lov om børne-
tilskud, er det samme jo tilfældet, idet dog
de særlige bestemmelser om forhøjet børne-
tilskud til enlige kvindelige forsørgere er
gået ud, mod at regeringen i stedet for frem-

[Finansministeren.]

sætter et lovforslag, hvorefter disse forsørgere får samme beløb uafhængigt af børneantallet. Jeg beklager i og for sig, at der ikke har været tid til at drøfte dette spørgsmål nærmere. Jeg tror, en nærmere drøftelse ville have vist, at forslaget, som det var udformet, var til gunst for de enlige forsørgere med de mange børn; og det var dem, jeg havde tanken henvendt på, da jeg fremsatte lovforslaget. Men jeg forstår, at man ikke har opgivet en løsning, og at vi kan vende tilbage til spørgsmålet næste år.

Forslag til lov om beskatning af renteforsikringer m. v. og pristalsreguleret aldersopsparing foreslås jo gennemført, som det er fremsat, idet jeg dog er gået med til, omend med nogen betænkelighed, at nedsætte den i § 6 omhandlede afgift til statskassen fra 30 til 25 pct. i tilfælde af dødsfald.

Forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskat til staten for skatteåret 1957-58 er jo også stort set, for så vidt angår de sædvanlige bestemmelser i udskrivningsloven, foreslået gennemført, som det blev fremsat. Den eneste ændring — som også er væsentlig for den persongruppe, den berører — er, at udvalget ikke kan være med til at nedsætte indkomstskatten for ikke-forsørgere med indtægter på omkring 2 500 kr. og opad. Ved forslaget første behandling blev jeg stærkt angrebet herfor, idet man hævdede, at dette forslag om lettelse for ikke-forsørgere sammen med forslaget om lettelse for forsørgere var ligesom et brud på forliget om folkepensionen. Jeg kan sige her fra talerstolen, at tonen har ikke været så hård i udvalget. Der gik man meget hurtigt med til lettelsen for forsørgere, og dette, at lettelsen for ikke-forsørgere tages ud af forslaget, er egentlig ikke udtryk for, at man ikke også godt ville være med til en beskeden lettelse for ikke-forsørgere. Det er blot udtryk for, at man ikke kunne finde nogen teknisk udvej herfor, så jeg håber, man fortryder nogle af de hårde ord, man ved første behandling lod falde om dette emne.

Tilbage står to andre principielle spørgsmål, som har været drøftet her ved anden behandling, nemlig sparebeviserne og den konservative antiinflation- og opsparings-

plan, som det ærede medlem hr. Søren Olesen — med nogen ret, synes jeg — efterlyste; der havde vel ikke været noget i vejen for, at den kunne have været optrykt som bilag til betænkningen. Men jeg kan sige til det ærede medlem hr. Søren Olesen, at praktisk taget alt, hvad der står i denne opsparingsplan, har været fremført af det ærede medlem hr. Poul Møller fra talerstolen det sidste års tid i forskellig servering. Der er ikke meget nyt. Det er stillet op i 8 punkter, hvor de forskellige forslag er blandet sammen på en lidt anden måde. Det kunne jo være, at man fra konservativ side ikke er så interesseret i at få det trykt op; jeg har i alt fald ikke hørt noget krav derom. Det er vel, fordi partiet stadig står på overvejelsernes stadium og fortsat arbejder videre med sine tanker. Det synes jeg er udmærket; jeg synes nok, planen kunne trænge til forbedring.

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen kom tilbage til socialdemokratiet og vor stilling til sparebeviser og indgreb i pristalsreguleringen. Det ærede medlem lod en hård bemærkning falde til det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard om, at der havde været 9 måneder til disse overvejelser. Jeg har siddet og tænkt på, om det er rigtigt, og må jeg have lov til at fremsætte den udtalelse, at det ikke er helt rigtigt. Da vi gennemførte forlængelsen af manufaktur-omsætningsafgiften i forsommeren sidste år, kunne man ikke vide, hvor længe manufakturafgiften skulle gælde uforandret. Der var en bestemmelse i loven om, at den kunne aftrappes, og så vidt jeg erindrer, var både venstre og det konservative folkeparti imod denne forlængelse. Vi havde derfor ikke på det tidspunkt nogen som helst sikkerhed for, at tekstilafgiften fuldt ud skulle være gældende i hele det kommende finansår, det finansår, som begynder nu den 1. april. Det er jo først — og det er meget afgørende — i det sidste halve år, de to partier til højre her i salen er begyndt at indrømme, at det er nødvendigt at have tekstilafgiften også fremover. Det synes jeg er en meget væsentlig, om jeg så må sige, indirekte indrømmelse. Først på det tidspunkt — det var i begyndelsen af dette år — hvor jeg blev klar over, at det var tilfældet, opstod problemet, om man skulle fortsætte med sparebeviserne eller finde en

[Finansministeren.]

anden form. Når det ikke er lykkedes mig at finde en anden form, skyldes det — det må jeg sige til det ærede medlem hr. Thor-kil Kristensen — at socialdemokratiet altid har været og stadig er principielt imod indgreb i pristalsreguleringen; herom kan der ikke herske tvivl, heller ikke selv om det ærede medlem foretager historiske studier.

Det ærede medlem nævnte 4 situationer, hvor vi skulle have været med til sådanne indgreb. Den ene lå så langt tilbage som i 1940; det erindrer jeg ikke så meget om; det var en ganske ekstraordinær situation; jeg håber, det ærede medlem tilgiver mig, at jeg lader det ligge. Derudover var der to tilfælde, hvor vi skulle have været med til en lovgivning, som medførte indgreb i pristalsreguleringen. Jeg tror ikke, det i noget af disse tilfælde blev foreslået fra vor side. Det var noget, der var del i et forlig med andre partier, hvor vi var tvunget til det og måtte tage vort ansvar; men deraf kan man ikke udlede, at vi principielt skulle være tilhængere af det.

Men så kom det af eksemplerne, som i og for sig interesserer mig mest, hvor det ærede medlem sagde, at vi i foråret 1951 selv havde foreslået en almindelig omsætningsafgift, der skulle holdes uden for pristallet. Jeg har prøvet på at huske tilbage til den situation, vi havde, da forslaget fremkom, og så vidt jeg erindrer, var dette forslag stillet som et modforslag over for et direkte indgreb i pristalsreguleringen foreslået af regeringen. Man havde foreslået, at nogle points af pristallets stigning skulle holdes uden for pristalsreguleringen, og det var heroverfor, vi sagde, at skulle der ske indgreb i pristalsreguleringen, så foretrak vi, at det skete ved, at en almindelig omsætningsafgift, som alle bidrog til, blev holdt uden for pristalsreguleringen.

Men nu kan jeg spørge det ærede medlem: hvorfor ville det ærede medlem ikke dengang være med til omsætningsafgift? Hvorfor ville partiet venstre ikke være med til omsætningsafgift? Jeg kan også spørge det ærede medlem: hvorfor endte man dengang i en bunden opsparing? Og jeg kunne slutte med at spørge det ærede medlem: hvorfor var den bundne opsparing, som det ærede medlem var med til at gennemføre som finansminister, så udmærket sammenlignet

med den bundne opsparing, hvori der indgår sparebeviser som dem, vi har haft de to sidste år, og som det ærede medlem en gang har stemt for, og som det ærede medlem nu pludselig ikke vil stemme for? Jeg er klar over, at det ærede medlem sagde her ved første behandling, at han havde haft nogle betæneligheder ved at stemme for sparebeviserne for to år siden. Men dengang overvandt det ærede medlem sine betæneligheder, og det er jo et spørgsmål; hvordan det var gået, hvis det ærede medlem ikke havde haft betæneligheder ved at forlænge sparebeviserne et år endnu, så havde der måske været mulighed for at få dem gennemført. Jeg synes, det ærede medlem skylder mig svar på, hvorfor denne form for bunden opsparing, udstedelse af sparebeviser, er så betænkelig sammenlignet med former, vi har brugt før. Så vidt jeg kan skønne, er den form, jeg har foreslået, bedre. Den har den fordel, at folk får deres sparebeviser i forhold til indkomsten, medens de betaler i forhold til forbruget. Det var en fejl ved den bundne opsparing, der blev gennemført både i 1950 og i 1951, at dér betalte man i forhold til indkomsten.

Der er fremført forskellige bemærkninger i tilknytning til den konservative anti-inflations- og spareplan, og jeg skal ikke forlænge diskussionen herom. Jeg synes, at det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard har karakteriseret planen udmærket, således som jeg før sagde, og jeg synes også, den trænger til nye overvejelser. Der er dog en ting, jeg gerne vil tage op, idet det ærede medlem hr. Poul Møller nu fremstiller tingene, som om dette forhold, at min kollega, boligministeren, ikke har taget forbehold med hensyn til, at man kan berigtige statslån med obligationer, har lagt et særligt bånd på vor finanspolitik fremover; i denne forbindelse, siger det ærede medlem, kan vi ikke, som foreslået i samordningsudvalgets betænkning, gå over til at berigtige med obligationer.

Må jeg nu spørge det ærede medlem: hvad tænker det ærede medlem på? Tænker det ærede medlem på, at når der skal berigtiges med obligationer, foreslår samordningsudvalget, så vidt jeg erindrer, at man skal berigtige med obligationer og lade bygherren tage tabet. Eller tænker det ærede medlem på det, som den nuværende bolig-

[Finansministeren.]

støttelov giver hjemmel til, nemlig at man berigtiger med obligationer, men sådan, at bygherren får det fulde provenu af lånet? Hvis det er det sidste, det ærede medlem tænker på, så er ordningen med at berigtige med obligationer ikke så indgribende, at den øver nogen afgørende indflydelse på den kommende tids finans- og kreditpolitik, hvortil kommer, at det ærede medlem jo i sin antiinflationplan har foreslået, at samtidig med at der skulle berigtiges med obligationer, skulle statens overskud ned sættes med 300-400 mill. kr., og så vil statens pengebehov ikke blive, som det er påstået, spor mindre ved at berigtige med obligationer. Det bliver akkurat det samme som hidtil.

Thorkil Kristensen: Ved første behandling udtalte det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, at hvis det kom til at knibe med hans forståelse af den konservative plan i udvalget, ville han appellere til mig om bistand. Der var nogle meget venlige bemærkninger derom i det ærede medlems sidste replik ved første behandling. Jeg har efter bedste evne forsøgt i udvalget at yde denne bistand. Den er bl. a. kommet til at gå ud på at prøve på at forklare, at den konservative skitse, så vidt jeg forstod den, ikke var noget alternativ til spareplanerne. Det har også været de konservatives eget standpunkt, og nu har vi her fra talerstolen fået at vide, at denne plan i øvrigt, sådan som vi også fik det at vide i udvalget, overhovedet ikke er aktuel i det første års tid, fordi den er knyttet til en udbetalingsform for boligstøttelån, som den højtærede boligminister jo har afskåret sig fra ved den form, han har givet sit cirkulære og sine tilsagnsskrivelser. Det var derfor klart for alle, der ville se, at spørgsmålet, om vi skulle have sparebeviser i det kommende finansår, i hvert fald ikke kunne være afhængigt af den konservative plan. Det var det, jeg søgte at forklare i udvalget, og det tror jeg også nok det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, når det kommer til stykket, vil indrømme.

Det ærede medlem kunne ikke lide, at jeg sagde, at det radikale ventsre ikke ville bekende kulør med hensyn til sparebeviserne før valget. Når jeg sagde dette — og

jeg skal indrømme, at jeg nødig siger den slags ting — var det, fordi jeg tror, at det dækkede den almindelige opfattelse i udvalget den fredag morgen, da det radikale venstre meddelte sit krav om udsættelse. Men jeg vil gerne spørge det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard: hvis hensigten ikke på denne måde var at skubbe afgørelsen ud, hvorfor ventede det radikale venstre så til den næstsidste eftermiddag med at bede om de oplysninger vedrørende sparebeviser, om hvilke man nu bagefter siger, at der ikke har været tid til at få dem? Og hvorfor ventede man ikke engang den allersidste morgen med at meddele sit standpunkt om udsættelse, indtil man havde fået svar på de spørgsmål, man selv havde stillet den foregående eftermiddag?

Hvad er egentlig meningen med, at man torsdag eftermiddag udtaler, at når man skal til at drøfte det pågældende spørgsmål, må man have visse spørgsmål klarert, og at man så den næste morgen ikke afventer svar på disse spørgsmål, men med det samme erklærer, at man ønsker hele spørgsmålet udsat?

Nu forsøgte den højtærede finansminister at komme det radikale venstre til hjælp, og det er jo meget venligt. Når den højtærede finansminister siger, at ved forlængelsen i fjor kunne man ikke vide, om disse afgifter skulle gælde uforandret i det nu kommende finansår, indrømmer jeg, at denne udtalelse formelt er rigtig, men jeg tror at kende den højtærede finansminister og hans vurdering af vor økonomi godt nok til, at jeg tør sige, at han i hvert tilfælde for sit vedkommende var overbevist om, at der ville være brug for disse afgifter i det fulde omfang også i det nu kommende finansår. At jeg for mit vedkommende havde den opfattelse, har jeg klart givet til kende ved behandlingen af den pågældende lov i fjor.

Den højtærede finansminister siger derefter, at socialdemokratiet altid har været principielt imod indgreb i pristalsberegningen. Ja, det kan man jo sagtens sige. Vi gør tit i nødsituationer noget, som vi principielt ikke holder af, men jeg henviser altså til, at der her var 4 tilfælde, hvor socialdemokratiet i praktisk politik under hensyn til den foreliggende situation dog var villigt til at gribe ind i pristalsberegningen. Man kan sige, at nogle af disse situationer var ekstra-

[Thorvil Kristensen.]

ordinære, men vi har jo vandret fra den ene ekstraordinære situation til den anden, i hvert tilfælde i de snart 12 år, jeg har siddet i dette hus, så der var ikke noget enestående i de tilfælde, den højtærede finansminister nævnte.

Det er ikke at forlange, at den højtærede minister skal kunne huske det tilfælde, jeg nævnte fra marts 1940, men det var altså det første tilfælde, hvor et sådant indgreb fandt sted, og det var en socialdemokratisk finansminister, der gjorde det.

Hvad angår det tilfælde fra februar 1951, som den højtærede finansminister nu igen kom ind på, sagde den højtærede minister, at det socialdemokratiske forslag var et modforslag over for forslag fra vor side om direkte indgreb. Denne udtalelse trænger til to kommentarer. For det første: det forslag, vi stillede, var ikke et forslag udelukkende om indgreb i pristalsberegningen, men det var et forslag om samtidige indgreb i indkomstudviklingen for samtlige større befolkningsgrupper. Det indeholdt forslag om prisbindinger for landbrugets hovedeksportvarer, det indeholdt forslag om en begrænsning af skibsfartens fragttindtægter, det indeholdt forslag om avance- og prisbegrænsninger for handel, industri og håndværk og i sammenhæng dermed også et forslag om en reduktion af den lønforhøjelse, lønmodtagerne kunne have fået efter pristalsudviklingen, som den var på det tidspunkt. Det var altså et led i en samlet plan, og der var ikke tale om, at vi stillede krav om, at arbejderne eller tjenestemændene isoleret skulle finde sig i et indgreb i deres indkomstudvikling; der var samtidig tilsvarende forslag for de andre samfundsgrupper, hvilket i øvrigt ville have betydet en rent øjeblikkelig lettelse i lønmodtagernes leveomkostninger, idet f. eks. skibsfartens ydelse skulle bruges til direkte prisnedsættelse og landbrugets ydelse skulle bestå i, at landbrugspriser her i landet blev lavere, end de ville have været uden indgreb.

Det var den ene kommentar, jeg ville gøre til den højtærede finansministers bemærkning. Den anden er den, at alle, også socialdemokratiet, udmærket vel vidste, at de forslag, vi stillede, ikke kunne gennemføres, fordi samtlige 4 oppositionspartier gik imod dem. Hvad er så meningen med at

sige, at socialdemokratiet kun kom med sit forslag som et modforslag til vore forslag? Det var i oppositionens hånd at fejle vore forslag af bordet. Man fejede i øvrigt en stor del af dem af bordet og gennemførte kun de dele af dem, som oppositionen syntes om, så det havde ikke været nødvendigt for at afværge gennemførelsen af vort forslag, at socialdemokratiet stillede et andet forslag.

Jeg vil gerne herfra yde socialdemokratiets daværende leder, Hans Hedtoft, en honnør for det mod, han viste ved at stille det forslag. Jeg syntes, det ville klæde hans parti nu at leve op til det, og jeg beklager, at man ikke har det samme mod, som man havde dengang.

Den højtærede finansminister spurgte mig derefter, hvorfor jeg ikke ville være med til den omsætningsafgift, og så rettede han det til, hvorfor venstre ikke ville være med. Jeg skal forsøge at besvare disse to spørgsmål. Jeg ville personligt gerne have været med til den omsætningsafgift; det tror jeg nok den højtærede minister ved. Når venstre var betænkelig ved det, var det — efter mange udtalelser, jeg har modtaget — fordi man nærede frygt for, at den siden hen i en socialdemokratisk regerings hånd eller i det flertals hånd, som en sådan regering måtte kunne støtte sig til, ville blive brugt som udgangspunkt for nye og større statsudgifter, således at vi efter nogen tids forløb kom ud i den samme situation igen. Det var indstillingen, at der i venstre var en udbredt ængstelse over for denne omsætningsafgift.

Den højtærede minister spurgte mig; hvorfor jeg kunne bifalde en bunden opsparing og nu ikke kunne stemme for sparebeviserne. Jeg har den opfattelse, at man kan bruge en bunden opsparing — for så vidt også i den form, som sparebeviserne har — en gang imellem, når man er i en vanskelig og helst akut situation. Jeg tror ikke, den højtærede minister vil modsige mig, når jeg siger, at det bliver naturligvis betænkeligere for hver gang, man gør det, at opstille nye fremtidskrav på staten; det kan gå an, siger jeg, hvis man er i en øjeblikkelig vanskelig situation, så at man har håb om, at fremtiden i hvert fald gennemsnitlig bliver bedre end den nuværende tilstand, men det bliver mere be-

[Thorkil Kristensen.]

tænkeligt, når man skal til at gøre det til noget, der fortsætter.

Jeg kan ikke i øjeblikket se nogen grundelse; der er heller ikke nogen, der har forsøgt at give en begrundelse for, at vi nu skal fortsætte i år, men så skal vi holde op næste år. Hvorfor skal man have det tredje år med, hvis man ikke skal have flere? Når jeg stemte for disse sparebeviser for 2 år siden, ved den højtærede minister udmærket godt, at det var, fordi det ikke var muligt at få dem revet ud af det forlig, som jeg i øvrigt i den situation mente og stadig mener var en rigtig foranstaltning.

Når den højtærede minister siger, at jeg nu pludselig ikke vil stemme for sparebeviserne, må jeg korrigere dette. Det er ikke pludselig, for jeg sagde allerede for 9 måneder siden, at hvis der blev tale om sparebeviser for det kommende finansår, var jeg ikke tilhænger af, at ordningen blev gennemført.

Poul Møller: Det ærede medlem hr. Søren Olesen gjorde en bemærkning om, at vor plan kendte han ikke, da den ikke var optrykt i betænkningen. Jeg vil gerne sige, at den var offentliggjort i sin fulde udstrækning i dagspressen i torsdags, samtidig med at den blev forelagt i udvalget. Når den ikke er offentliggjort i betænkningen, er det, fordi man vil fortsætte arbejdet med denne anti-inflationsplan. Men jeg vil regne med, at der i den beretning, udvalget senere skal afgive — for det må vel blive en beretning, ikke en betænkning — må komme et optryk af denne plan.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard stiller det op på den måde, at han hver dag havde krævet en skitse fra de konservative, men det havde ikke været til at drive dem frem; den kom først torsdag. Lad os nu se lidt på tidssammenhængen her. Det begyndte i udvalget tirsdag eftermiddag, hvor vi fra konservativ side stillede alle de spørgsmål, det var nødvendigt for os at få besvaret, før vi kunne udarbejde planen og forelægge den for det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard. Onsdag fik vi disse besvarelser, og torsdag morgen lå planen på det ærede medlems bord, og egentlig kan man ikke sige, at vi kunne komme med den før, for det var absolut relevante spørgsmål for denne skitse.

Det var nemlig spørgsmålet om, hvor stort det anslåede overskud var for det kommende finansår, det var spørgsmålet om, hvor mange boligmillioner man havde givet tilsagn om, og det var spørgsmålet om, hvordan man regnede med at pristallet ville stille sig efter landbrugsprisernes fald og med den øgede udskrivning, som udskrivningsloven ville give. Disse spørgsmål blev besvaret i løbet af 24 timer — det kunne heller ikke gøres hurtigere — så vi havde besvarelsene onsdag, hvorefter vi forelagde vor skitse i udvalget torsdag morgen. Jeg tror derfor ikke, der er meget kød på det ærede medlems udtalelser.

Derefter var det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard inde på, at han var så overordentlig venlig, og derfor kunne han ikke forstå, at vi var så bange, at vi nærmest var uvenlige over for al denne venlighed. Nu er vi ikke rigtig vant til så megen venlighed fra det ærede medlems side; det kom sådan lidt bag på os, det indrømmer jeg gerne. Normalt betragtes vi som noget, man spyer ud i vrede eller i hvert fald i foragt fra radikal side, så derfor var vi, tør jeg sige, noget betænkelige ved, hvad vi nu skulle bruges til med al den venlighed, og vi måtte derfor værgе for os, for vi skulle i hvert fald ikke bruges til at være en ambulance for sparebevisordningen. Det vil vi ikke være, og det var ikke tanken med denne plan. Der er et gammelt ord fra Æneiden, der siger, at man skal frygte danaerne, når de bringer gaver, og især når de bringer gaver. Det viste sig da også, da det ærede medlem havde haft lidt tid til at se på planen, at der var i og for sig ikke så meget i den, som han syntes der var noget ved, og som han var venlig over for. Jeg havde lejlighed til ved første behandling af disse forslag at gennemgå de synspunkter, vi har lagt til grund for planen. Vi hørte nu det ærede medlems syn på den, og i det var der i og for sig ikke så forfærdelig megen venlighed. Jeg forstår, at det eneste gode, der var i planen efter det ærede medlems opfattelse, var det, som det radikale venstre også havde sagt tidligere, medens resten var noget underlig uklart. Lad det nu ligge. Jeg går ud fra, at det ærede medlem stadig væk har den opfattelse, at planen skal behandles i udvalget, og at vi skal se at blive enige om en politik, så vidt det overhovedet er muligt.

[Poul Møller.]

Det ærede medlem spurgte mig, om det er meningen, at man skal formindske boligbyggeriet. Jeg vil sige det på den måde, at boligbyggeriet skal tage rentevilkår lige med andre erhverv. Der står i byggestøtteloven, at boligbyggeriets rente skal være markedsrenten, men der praktiseres en fast rente, en fast rente på 6 pct., medens markedsrenten er over 6 pct. Vi har den opfattelse, at for de øvrige producerende erhverv vil det være af afgørende betydning, at der er ligelige rentevilkår for dem og for boligbyggeriet, og det er et af vore formål at opnå det. Om dette så giver mere eller mindre boligbyggeri, kommer an på markedsrenten. Hvis der opnås ligelighed, vil boligbyggeriet blive underkastet samme rentevilkår, samme markedsvilkår, som et hvilket som helst andet producerende erhverv. Det var tanken med byggestøtteloven af 1955, som det ærede medlem har stemt for, at byggeriets rente skulle være markedsrenten, men byggestøtteloven er praktiseret således, at man ikke har fået markedsrenten frem, til skade for de øvrige erhverv. Det er det, vi må se i øjnene, at hver gang vi stiller det ene erhverv bedre, stiller vi de andre ringere. Vi fra konservativ side mener fortsat, at det ikke skal være os her i tinget, der skal bestemme, hvor der skal investeres i samfundet. Det er en planøkonomisk opfattelse, som vi ikke er tilhængere af. Hvis man har en liberal opfattelse, må man være tilhænger af en politik, der muliggør et friere kreditmarked og lige vilkår for de enkelte erhverv.

Det ærede medlem stillede op, at det hele var i og for sig ligegyldigt, det var bare pengenes runddans. Men har man dog ikke lært så meget af de senere år — det har vi i hvert fald — at overskud i sig selv er en stimulans til stadig forøgelse af statens udgifter? Det er jo det ulykkelige. Der er talt om tøjskatten her i dag. Vi ved, at tøjskatten i dag simpelt hen er nødvendig for dækning af statens udgifter, medens den i sin tid blev indført for at give et overskud på statsfinanserne. Hver gang vi i disse mange år har gennemført kriseforlig for at bibringe statsfinanserne et overskud, er udgifterne steget stærkere, end de ville være steget, hvis disse penge ikke havde været

til stede. Det er den erfaring, vi har gjort. Skal man begrænse statens udgifter, tror vi derfor, det er vigtigt på forhånd at begrænse statens indtægtsmuligheder, at begrænse dens overskud, således at dette ikke frister til øget forbrug. Vi har jo også i denne folketingssamling set, hvorledes man, hver gang der skal drøftes og vedtages skatte-lovsforslag, er ivrig efter at få flere og helst de fire partier med, medens man ofte, når man har skullet vedtage udgiftsbevillinger, har klaret sig med det flertal, man kan klare sig med. På den måde udhules overskuddet efterhånden og forsvinder. Det er jo ikke få gange, vi i det sidste par måneder har været i den situation ikke at kunne være med til nye udgifter, som den høje regering har stillet forslag om. Vi har arbejdet imod, og vi vil tro, at disse udgifter ikke var blevet bevilget, hvis den høje regering havde været i den situation, at den, for hver gang den kom med et større udgiftsforslag, også skulle komme med et dækningsforslag.

Ser man bort fra en sådan politisk-psykologisk faktor, erkender jeg, at det kan diskuteres meget, hvorvidt tallene skal placeres det ene eller andet sted, men jeg tror ikke, man kan se bort fra denne faktor. Jeg tror, man må gøre op, at overskudspolitikken har ført os ind i en stadig runddans, som presser de offentlige udgifter i vejret.

Den højtærede finansminister spurgte, hvorvidt det, vi ønskede, var, at boligmillionerne skulle berigtiges ved obligationer i overensstemmelse med lovgivningen, eller om vi ville følge samordningsudvalgets betænkning. Jeg tror ikke, at vi på dette tidspunkt, selv om vi havde haft en mulighed derfor, kunne forlange, at man kun fulgte lovgivningen; i så tilfælde måtte vi i hvert fald først ændre loven. Jeg tror derfor, vi må sige, at vi selvfølgelig vil dække kurstabet, men at vi alligevel ud fra det synspunkt, jeg har fremført før, mener, det ville være en fordel, om vi kunne nøjes med at dække kurstabet og ikke skulle udbetale hele beløbet kontant, om vi altså bortset fra kurstabet kunne have udleveret obligationer, således at disse kunne være blevet udbudt til salg.

Heroverfor hævder den højtærede finansminister, at det ville ikke mindske statens

[Poul Møller.]

overskudsbehov. Ja, der skal vel en bogholderiekspert eller måske en statsautoriseret revisor og ikke en økonom til for at løse det problem, som den højtærede finansminister og jeg er uenige om, men set ud fra mit synspunkt forholder det sig sådan, at hvis man letter debetsiden med 300 mill. kr. og letter kreditsiden med 300 mill. kr., bliver saldoen den samme. Vort synspunkt er, at hvis vi frigør statsfinanserne for 300 mill. kr. og giver boligobligationer i stedet, så skal staten ikke have de 300 mill. kr. i sin kasse, og så kan staten tåle det mindskede overskud, som den ikke kan tåle nu. Men det er som sagt en teoretisk diskussion, så længe man ikke i boligministeriets skrivelser giver tilsagn om ændring af praksis, og det har den højtærede boligminister jo afvist at gøre. Men der står som sagt i den betænkning, der ligger på tingets bord i dag, at vore planer skal drøftes og forhandles; selv fra radikal side er man fortsat venlig heroverfor, og vi håber, at den krystalklarhed, det endnu ikke har været muligt at tilvejebringe i det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaards hjerne, må vise sig inden så forfærdelig længe.

Bertel Dahlgaard: Jeg synes altid, det er interessant, når der under en debat her i salen bliver givet bidrag til den, havde jeg nær sagt, historiske forskning med hensyn til fortidens politik. Derfor vil jeg også gerne bekræfte, at de oplysninger, der i dag er fremkommet angående forhandlingerne i 1950-51, er rigtige. Jeg er ikke sikker på, at befolkningen før har tænkt på, hvad der ligger i dette. Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen sagde, at de forslag, han stillede som finansminister, blev fejlet af bordet i 1950-51; det er rigtigt, og jeg bidrog efter evne dertil. Men det interessante i denne forbindelse er jo, at de ændringer, som bl. a. det radikale venstre var med til at foreslå og få gennemført, var så gode, at venstres talere og venstres presse siden har fremhævet, hvilke fortrinlige

virkninger de havde for landets økonomi, og så synes jeg egentlig, man skulle lade det blive stående som historiens lære.

Det andet, der kom frem, var, at det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen sagde, at han personlig havde været for indførelse af en almindelig omsætningsskat i 1950 eller 1951 — jeg kan ikke huske, under hvilken af disse forhandlinger det var. Det er også rigtigt, at det forholdt sig således, at hvis det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen og socialdemokratiet havde haft magt, som de havde agt, var vi dengang blevet belemret med en almindelig omsætningsskat opkrævet i vore butikker på alle varer bortset fra næringsmidler. Det blev forhindret, og af hvem blev det? Det var i sandhed ikke af det konservative parti, men det var, fordi dele af venstre ikke ville følge deres finansminister; de havde samme anskuelse på dette punkt som det radikale venstre, og derfor blev der ikke noget ud af det. Det kaster også et vist forståelsens lys over bevægelser, der er foregået her i landet i senere tider i anskuelserne vedrørende told og indirekte afgifter.

Til det ærede medlem hr. Poul Møller vil jeg sige, at vi skal vel ikke her i dag stå og udveksle meninger om, hvilke følelser vi gensidig nærer for hinanden. Jeg personlig har i øvrigt kun venlige følelser over for det ærede medlem og over for mange af det ærede medlems partifæller. Når jeg derimod tænker på den karakteristik, der i den konservative presse året igennem med mellemrum gives af det radikale venstre, kan det godt være, vi nærmer os udtrykkelige for de følelser, som det ærede medlem mente jeg skulle nære over for hans parti. Vi skulle vel ikke komme dybere ind på dette, men man kan jo somme tider blive fristet over evne; og mon man ikke skildrer situationen ganske godt ved at sige, at det ærede medlems partis følelser over for os er i høj grad uvenlige, de kan til tider næsten nå det hadefulde? Men indimellem banker de mennesker, som nærer disse

[Bertel Dahlgaard.]

følelser, på døren til os. Nu har jeg altså åbnet døren med hensyn til det skitseforslag, der er fremlagt; jeg har sagt: lad os se på det og få klarhed over det; der er noget deri, som vi meget vel kan se nærmere på. Men som sagt, klarhed må vi have.

Jeg lagde mærke til en morsom ting i det ærede medlem hr. Thorkil Kristensens tale i dag, nemlig at han brugte det samme udtryk — det må jeg vist godt sige — som han brugte i udvalget, da jeg dér appellerede til det ærede medlem for at få hjælp til at forstå det konservative forslag. Da brugte det ærede medlem samme udtryk, som han brugte her i dag; han vejledede mig, men han føjede til: så vidt jeg forstår dem. Det er jo ikke nogen stor garanti at få, men jeg takker i øvrigt for vejledningen; den faldt omtrent sammen med min egen opfattelse.

Jeg har en ting at sige til det ærede medlem hr. Poul Møller angående boligstøttepolitikken. Det ærede medlem siger, at det er markedsrenten, der skal betales, og det er klart, at det vil have sin betydning; men det forudsætter ikke nødvendigvis, at finansieringen sker ved udlevering af obligationer; man kan lige så godt tænke sig, at de nuværende 6 pct. sættes op, og det bør de faktisk, hvis man skal overholde lovens bestemmelser, det erkender jeg. Den højt-ærede finansminister har erklæret, at dette spørgsmål er til behandling ministerierne imellem. Men det har jo ikke tidligere været sådan, at vi, om jeg så må sige, har behandlet alle disse spørgsmål efter samme skabelon.

Jeg beder det ærede medlem tænke på støtten til kapitel V. A. byggeriet; den rente, der her betales, er 4½ pct., og den er tiltrådt uden forbehold af det ærede medlems parti i sin tid. Det er muligt, at den under hensyn til udviklingen siden da burde sættes noget op, men jeg vil alligevel gerne spørge: vil det ærede medlem være tilhænger af, at disse 4½ pct. i dag sættes op til 7 pct.? Det kan jeg ikke tænke mig. Hvis det skete, ville det formentlig være ensbetydende med, at en meget betydelig del af det private byggeri, som foregår efter kapitel V. A., måtte standse. Det ærede medlem ville altså faktisk komme til at medvirke til en

politik, som ville føre til, at pengene i stigende grad gik til foreningsbyggeriet i stedet for til det åndehul i byggeriet, som kapitel V. A. har været i de senere år.

Jeg har et par bemærkninger til det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen. Det har været mig ubegribeligt, hvorfor det ærede medlem er så fornærmet over, at man fortsætter drøftelserne af forslaget angående sparebeviserne, som det ærede medlem jo ikke ønsker gennemført. Med hensyn til de rent faktiske ting, der er sket, vil jeg gerne minde det ærede medlem om, at da udvalget havde begyndt sit arbejde, blev det med tilslutning fra det ærede medlem og hans parti vedtaget, at man først skulle søge at færdigbehandle udskrivningsloven, lov om børnetilskud og lov om beskatning af renteforsikringer m. m. Behandlingen af disse tre ting tog tiden indtil torsdag eftermiddag, da vi stod over for at skulle afgive betænkning. Jeg har imidlertid lige fra den første dag i udvalget bedt de konservative om at fremlægge den skitse, der var omtalt her i tinget. Nu siger det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, at efter at boligministeren har oplyst om, at man ikke med det samme kan finansiere byggeriet ved udstedelse af obligationer til de byggende, måtte jeg vide, at forudsætningerne for en forhandling om den konservative skitse var bortfaldet.

Nu vil jeg et øjeblik appellere til professoren, ikke til ordføreren for venstre, og spørge: mener det ærede medlem virkelig ikke, at der ikke i den konservative skitse er så mange, så omfattende og så dybtgående forslag, at det ville have betydning for den økonomiske politik, hvis man søgte dem gennemført, selv om problemet angående udleveringen af obligationer faldt bort? Jeg tror ikke, at det ærede medlem som professor vil afgive en erklæring i den retning. Her minder jeg igen om, at det ærede medlem hr. Poul Møller under behandlingen fremførte sin skitse — det ved alle medlemmer her — med den bemærkning, at det var noget, han ønskede behandlet grundigt; ja, han håbede, at man kunne enes om at behandle den i det udvalg, som havde med udskrivningslovsforslaget at gøre.

Til det ærede medlem hr. Søren Olesen vil jeg sige, at jeg ikke er helt uenig med ham, når han kritiserer, at den konservative

[Bertel Dahlgaard.]

skitse ikke er blevet fremlagt direkte for tinget; jeg forstår meget godt hans tankegang. Jeg har ment, at det konservative parti selv måtte råde for, på hvilken måde denne skitse skulle frem, og jeg gør det ærede medlem hr. Søren Olesen opmærksom på, at denne skitse er afleveret — af det konservative parti må jeg gå ud fra — til Berlingske Tidende, og at den stod i sin helhed deri torsdag den 21. marts, og der er i øvrigt det morsomme ved det, at torsdag den 21. marts, altså dagen før betænkningen endeligt blev afgivet, offentliggør Berlingske Tidende denne samlede plan, der altså først er fremkommet dagen før, og så siges det i bladet neden under offentliggørelsen: denne plan indgår i folketingsudvalgets forhandlinger.

Altså, bladet har opfattet det som noget fuldkommen selvfølgelig, at det, det ærede medlem ønskede skulle ske her i tinget, nemlig en grundig behandling af hans såkaldte antiinflationplan, det vil nu ske, idet den vil indgå i folketingsudvalgets forhandlinger og blive behandlet dér. (*Poul Møller*: Ja!). Ja men det er det, der sker nu, det er det, jeg sørger for kommer til at ske. Hvorfor er man i det hele taget så misfornøjet med mig? Jeg kan ikke forstå, hvorfor både det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen og det ærede medlem hr. Poul Møller er så påfaldende misfornøjede med, at jeg sørger for, at tingene kommer til at foregå på en virkelig rimelig måde under folketingets behandling af disse sager.

Alfred Jensen: Det ærede medlem hr. Poul Møller gjorde opmærksom på, at som vort ændringsforslag under nr. 1 er affattet, betyder det, at der skal gives et nedslag i skatteansættelsen på 1 000 kr. Jeg erkender, at således som det står, kan man kun få dette ud af det. Det har imidlertid ikke været forslagsstillernes hensigt, og når det alligevel ser sådan ud, skyldes det en fejl, der har sneget sig ind. Der skal ikke stå „skatteansættelsen“, men bare „ansættelsen“. Det er altså en trykfejl, og det beder jeg undskyldt. Fejlen skyldes vel også, at vi har fået betænkningen her i weekenden; der har ikke været tid til at læse korrektur

på ændringsforslagene. Hvis der havde været det, ville forslaget have fået samme affattelse som det ændringsforslag, vi tidligere har stillet vedrørende ligningsloven, og som var i overensstemmelse med ligningslovens bestemmelser om nedslagsbeløb for 65-årige o. s. v.

Dernæst vil jeg gerne sige, at denne debat har slået fast, at tøjskatten og de øvrige forbrugsgifter, vi fik samtidig, skal opretholdes, men at dette ikke må få indflydelse på arbejderne lønninger gennem pristallet; arbejderne skal altså berøves den forhøjelse, der ville komme, hvis forholdet fik indflydelse på pristallet, enten det så skal ske ved en forfalskelse af pristallet, eller det skal ske gennem en forlængelse af ordningen med sparebeviser. Det var jo et forhold, som vi forud var bekendt med, men jeg har alligevel rejst spørgsmålet her, og jeg synes også, det bør besvares, for det gælder jo alle dem, der har 4 000 kr. i skattepligtig indkomst og derunder, der hidtil kontant har fået 40 og 20 kr., henholdsvis forsørgere og ikke forsørgere. Hvordan stiller partierne sig med hensyn til dem? Det drejer sig jo om en stor gruppe af medborgere, over 300 000. Vil venstre og de konservative ikke være med til at give dem de beløb, der her er tale om? Vil man ikke holde dem med de små indkomster skadesløse? Hvis man er af den opfattelse, at de skal holdes skadesløse, kunne man lige så godt ordne dette spørgsmål med det samme. Regeringens stilling er der ingen tvivl om, den har jo fremsat dette forslag. Det forekommer mig, at på dette område må vi også have klarhed. Som debatten har formet sig her, kan man få den opfattelse, at det ikke alene er lønmodtagerne, men også rentemodtagerne, der skal rammes, og det er dog alt for urimeligt. Det er dog et spørgsmål, der har interesse for mange tusinde her i landet og ikke mindst den del af befolkningen, der er dårligst stillet. Får man ikke noget svar herpå, må man gå ud fra, det er meningen, at denne del af borgerne også fremefter skal bære den fulde byrde af tøjskatten og de andre afgifter.

Dernæst forekommer det os også, at det spørgsmål bør besvares, som jeg rejste angående indfrielse af sparebeviserne til personer, der er over 70 år.

Søren Olesen: Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard talte om historiens lære i forbindelse med de kriseforanstaltninger, som blev gennemført i 1950 og 1951. Nu kan man jo uddrage en forskellig lære, efter som man ønsker det, men vi fra vor side har nu udtaget den lære, at den daværende finansminister, det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, gav patienten så megen medicin, at feberen steg i stedet for at falde. Det er følgerne af alle disse foranstaltninger, man dengang iværksatte, som vi nu slås med, og som vi selvfølgelig ikke er færdige med; der kommer jo bl. a. snart en dag, da den bundne opsparing skal indløses, og dette vil nok volde visse vanskeligheder. Det er naturligvis på den baggrund, vi drager den lære, at man ikke bør udstede flere anvisninger på en uvis fremtid.

Jeg blev en lille smule rystet ved den udtalelse, det ærede medlem hr. Poul Møller kom med, at nu kunne man absolut ikke undvære tekstilafgifterne, for de var i færd med at blive brugt. Jeg har i sin tid forstået det sådan, at det her ikke drejede sig om en skatteforanstaltning, men om en forbrugsbegrænsende foranstaltning, og at disse midler skulle afskrives på kontoen i nationalbanken eller hensættes til den tid, da sparebeviserne skal indløses. Efter det ærede medlem hr. Poul Møllers udtalelse ser det imidlertid ud, som om man i udvalget har været inde på, at nu gik disse midler ind i den almindelige finansplan, i statens samlede indtægter. Efter min opfattelse var dette imidlertid ikke meningen i sin tid, og derfor mener jeg, man må kunne skride til at ophæve tøjskatten når som helst, da det som sagt ikke drejer sig om en skat, men om en forbrugsbegrænsende foranstaltning, som jeg ikke tror det vil være muligt at opretholde, hvis folk får faldende indtægter.

Man taler om, at den såkaldte konservative finansplan har stået i Berlingske Tidende. Ja, jeg har set mange konservative planer i dette blad. Hvis planen havde været behandlet i udvalget og der var kommet et eller andet resultat, så havde det været en anden sag. Men det er jo det, der ikke er sket, og det er jo ikke så let at nøjes med de oplysninger, man har fået gennem bladene, når det er sådan — som

det også er blevet fremhævet fra anden side — at disse planer er undergået mange forandringer i den tid, der er gået, siden de blev ført frem for os.

Finansministeren (Kampmann): Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen takkede socialdemokratiet og udtalte, at vi havde været modige under forhandlingerne i foråret 1951. Jeg kan sige tak i lige måde til det ærede medlem, men ikke til hans parti. I øvrigt var det interessant at høre, at det ærede medlem dengang havde været tilhænger af omsætningsafgiften, men at hans partifæller ikke havde villet gå med til den ud fra den betragtning, at man ikke kunne betro socialdemokraterne, hvis de nogen sinde blev regering, en sådan indtægtskilde.

Det ærede medlem hr. Poul Møller var lidt inde på samme betragtning, at hvis der var for stort et overskud på statens regnskab, var det uheldigt. Hvad mener de ærede medlemmer egentlig med disse udtalelser? Dengang det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen var finansminister, bevægede overskuddet på statsregnskabet sig mellem 250 og 300 mill. kr.; der var et enkelt år, da det var lavere. Man kan diskutere, hvem der havde ansvaret for overskuddene på de ca. 250 mill. kr. I 1955-56 var overskuddet 600 mill. kr.; i indeværende år er overskuddet 400 mill. kr., og det bliver det forhåbentlig også næste år. Hvad mener egentlig det ærede medlem hr. Poul Møller med, at når man har en socialdemokratisk regering, udhules overskuddet, så bliver det væk? Hvem er det, der i øjeblikket forsøger at udhule overskuddet? Det er det ærede medlem hr. Poul Møller!

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen kom med en bemærkning om bunden opsparing, der ligesom skulle være et forsvar for, at man havde brugt den dengang, men ikke kunne bruge den nu, idet det dengang var en vanskelig og ekstraordinær situation. Det kan kun glæde mig, hvis det ærede medlem mener, at den nuværende situation ikke er vanskelig og ekstraordinær. Jeg er nu af den opfattelse, at den er ret vanskelig og i alt fald kan blive mere vanskelig. Derfor ser jeg helst en løsning — det skal blive min sidste bemærkning, hvis der ikke frem-

[Finansministeren.]

kommer nye udtalelser — hvorved sparebeviserne gennemføres for det kommende år. Det har det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen stemt for før, og det synes jeg han skulle stemme for igen.

(Kort bemærkning).

Thorkil Kristensen: Jeg er enig med finansministeren i, at den nuværende situation er vanskelig. Der er imidlertid ingen af de vanskeligheder, vi har i dag, der bliver lettet ved udstedelse af nye sparebeviser, en sådan udstedelse vil derimod skabe vanskeligheder i de kommende år. Når jeg hellere havde set en omsætningsafgift end den løsning, det radikale venstre foreslog i februar 1951, var det, fordi det radikale venstres løsning også skaber vanskeligheder i fremtiden.

Det er rigtigt, at den bundne opsparing, som vi dengang gennemførte, virkede gunstigt i den daværende situation, men den medfører, at der ligger forpligtelser og venter på staten i de kommende år. Derfor mener jeg, at man så vidt muligt ikke skal bruge bunden opsparing for tit; det tror jeg de fleste af os er enige om.

Må jeg berolige det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard med, at jeg ikke er fornærmet over, at man fortsætter drøftelserne af disse spørgsmål, på ingen måde. Men det er urigtigt, når det ærede medlem nu siger, at vi gav tilslutning til, at man først skulle behandle de andre spørgsmål i udvalget. Jeg erindrer mere end én gang at have bebrejdet udvalgets formand, at han blev ved at udskyde spørgsmålet om sparebeviserne og tog de mindre spørgsmål op først.

Når det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard så spørger mig, om jeg kan forklare, at en ændret udbetalingsform for boligstøttelån skulle være en forudsætning for den konservative plan, kan jeg dertil kun sige, at det må den jo være, når de konservative selv siger det. Det må jo rent politisk betyde, at hvis denne ændrede udbetalingsform ikke kan gennemføres, ønsker de ikke planen fremmet. Mig bekendt er der heller ikke andre, der gør det, medmindre det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard ønsker den fremmet — det kan han så fortælle os.

(Kort bemærkning).

Bertel Dahlgaard: Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen har jo ret, for så vidt som enhver låntagning skaber vanskeligheder for fremtiden. Det er det ærede medlem jo en kender af, han, som har optaget så store lån. Og det er ligegyldigt, under hvilken form låntagning sker, den skaber vanskeligheder for fremtiden. Det er en klar sag.

Men jeg kan ikke give det ærede medlem ret i, at når det konservative parti siger, at det er en forudsætning for forhandlingen om deres plan, at der sker denne udstedelse af obligationer, som udleveres til de byggende, så er det rigtigt; for det kan det ærede medlem da sige sig selv, at det kan ikke være rigtigt. Det er klart, at i de 8 punkter — her vil det ærede medlem hr. Poul Møller heller ikke modsige mig — er der en hel række af problemer, og vi har i dag sagt, at vi er rede til at forhandle om 3-4 af disse problemer. Det er utænkeligt, at det ærede medlem og hans parti skulle være imod at gennemføre ting, som de har fremsat forslag om, selv om det ikke omfatter hele denne mærkelige plan, som partiet har fremsat.

Til sidst vil jeg gerne rette et spørgsmål til det ærede medlem hr. Poul Møller; jeg ville have gjort det før, men glemte det. Det er dette: kan det virkelig tænkes, at det ærede medlem og hans parti vil sætte renten for udlånene til boligbyggeri efter kap. V. A. op til ca. 7 pct. og samtidig gennemføre, at de, der tidligere har fået lån til 2-3 pct., skal have ca. en tredjedel af deres hovedstol eftergivet? Er det virkelig meningen?

(Kort bemærkning).

Poul Møller: Over for det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaards spørgsmål vedrørende kap. V. A. i boligstøtteloven kan jeg ikke sige andet, end at med hensyn til den omlægning af boligstøttelovens tilsagnspraksis, som vi har gjort os til talsmænd for, er det afgjort, hvordan stillingen vil være efter kap. V. A. Det vil ikke ændre noget. Det fremgår af selve boligstøtteloven, fordi de, der bygger efter kap. V. A., ikke får driftstilskud, medens de øvrige låneformer får et driftstilskud og derfor skal svare markeds-

[Poul Møller.]

rente. For at de ikke skulle mærke denne markedsrente så stærkt, som de ellers ville, da man i sin tid gik fra 2 til 5 pct., er der indsat klare bestemmelser i loven, så det kan ikke give anledning til vanskeligheder.

Hvad der vil ske, når dette ting til sin tid skal revidere hele boligstøttelovgivningen og den skal afløses af en varig lovgivning, skal jeg ikke udtale mig om i dag.

I så henseende har mit parti ikke afsluttet sine overvejelser, og jeg er ikke mit partis ordfører i denne sag. Men hvad der skal ske under omlægningen af praksis, kan ikke give anledning til bekymringer og vanskeligheder.

(Kort bemærkning).

Bertel Dahlgaard: Ja, det er svært at få tingene til at passe sammen. Det ærede medlem hr. Poul Møller glemmer, hvad han sagde for en halv times tid siden: at han ønskede en sådan tilstand på disse områder, at erhvervslivet og boligbyggeriet konkurrerede på lige vilkår. Men hvis den politik skal gennemføres, vil det sige, at de, der søger lån efter kap. V. A., skal konkurrere med det erhvervsliv, som eventuelt betaler 6 eller 7 pct. Derfor spørger jeg: hvilken af de to udtalelser er rigtig? Er det således, at man, til trods for at man har denne principielle opfattelse, alligevel gør denne undtagelse for kap. V. A., eller er det den første udtalelse, der gælder, hvorefter kap. V. A.-renten skal sættes op fra 4½ pct.? Det, jeg her taler om, er blot et af de mange problemer, det ærede medlems berømte skitse har ført med sig.

(Kort bemærkning).

Poul Møller: Såfremt skitsen skal gennemføres inden byggestøttelovens revision, der, så vidt jeg husker, skal finde sted i 1960, så kan den ikke gennemføres og bør efter min opfattelse ikke gennemføres med de følger for kap. V. A.-byggeriet, som det ærede medlem taler om, men også det er vi villige til at se på i udvalget. Jeg synes, der er rimelighed i, at hvor en mand selv skal møde med en stor egenkapital, gives der til gengæld for, at han ikke får driftstilskud, en rentemæssig fordel. Jeg erkender, at man så ikke får den samme rente

som for erhvervsbyggeriet, men lad os som sagt se på det i udvalget. I 1955 talte man i byggestøtteloven om markedsrenten for „det øvrige byggeri“ — man har ikke praktiseret det, men det er en anden side af sagen — og det bestemtes i byggestøttelovens § 3, at man kan gå over til berigtigelse ved udlevering af obligationer, uden at dette får følger for rentefoden efter kap. V. A. Det, der er tale om, er altså at følge den gældende lov. Det har boligministeren ikke villet, og det er det, vi beklager.

(Kort bemærkning).

Bertel Dahlgaard: Det bliver værre og værre. Nu fremsætter det ærede medlem udtalelser angående kap. V. A., som jeg er enig med ham i. Når det skal gælde, erkender det ærede medlem altså, at forholdene på byggemarkedet er sådan, at man bl. a. for at søge at fremme og forcere det private byggeri må give visse — ikke subsidier, men lettelser af den ene eller den anden art. Det vil altså sige, at det princip, som det ærede medlem opstiller netop som princip, er det ærede medlem ikke selv tilhænger af, selvfølgelig ikke, fordi han ikke tør gå ud til befolkningen og sige, at nu skal vi standse kap. V. A.-byggeriet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Man gik først til afstemning vedrørende forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1957-58.

Ændringsforslag A. i betænkningen om, at lovforslaget deles i to dele, nemlig:

1) forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1957-58, omfattende lovforslagets afsnit I, II, III, IV og VI (§§ 1-39 og §§ 51 og 52) og

2) forslag til lov om sparebeviser m. v., omfattende lovforslagets afsnit V og VI (§§ 40-52),

vedtoges uden afstemning.

Udvalgets indstilling om, at behandlingen af det ovenfor under 2) nævnte lovforslag stilles i bero, og at det henvises til fortsat behandling i udvalget,

vedtoges uden afstemning.

Man gik derefter til afstemning vedrørende det ovenfor under 1) nævnte lovforslag.

Ændringsforslag B. i betænkningen vedtoges uden afstemning.

§ 1, således ændret, vedtoges med 98 stemmer mod 8.

Ændringsforslag nr. 1 uden for betænkningen af *Alfred Jensen m. fl.* (se sp. 3365) forkastedes med 98 stemmer mod 8.

§§ 2-35 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 uden for betænkningen af *Alfred Jensen m. fl.* (se sp. 3365) forkastedes med 99 stemmer mod 8.

§§ 36-39 og §§ 51 og 52 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik derefter til afstemning vedrørende forslag til lov om børnetilskud.

§ 1, ændringsforslaget, § 2, således ændret, og §§ 3-10 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik derefter til afstemning vedrørende forslag til lov om lempelse af beskattningen af merindtægt for skatteåret 1958-59.

Lovforslagets §§ 1 og 2 samt dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik derefter til afstemning vedrørende forslag til lov om renteforsikringer m. v. og pristalsreguleret aldersopsparing.

§§ 1-5, ændringsforslaget, § 6, således ændret, og §§ 7-9 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om omsætningsafgift af motor-køretøjer.

(Første behandling findes i tidenden sp. 3223, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 345).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om forlængelse af ændringer i lov om afgift af motor-køretøjer m. v. og om ændring i lov om afgift af benzin.

(Første behandling findes i tidenden sp. 3223, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 345).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Udvalgets ordfører (Kai Jensen): Vedrørende lovforslaget om omsætningsafgift